

**Helyi akcióterv az
EFOP 1.8.7-16-2017-00001 azonosítószámú,
„Szertelenül határok nélkül” című pályázat
megvalósulásához
2021. november**

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

„A mentális egészség és a mentális problémák okainak multifaktoriális természetéből következik, hogy a mentális egészségfejlesztésben és a mentális problémák megelőzésében is számos szektor együttműködésére, egymással való kommunikációjára és együttes programokra van szükség. Az integrált multidiszciplináris és interszektoriális megközelítés hatékonyabb, eredményesebb és egyben költséghatékonyabb lehet, mint az egyes szektorok elkülönült tevékenysége.” (Országos Egészségfejlesztési Intézet, 2007. 75. p.)

Bevezetés

Az elmúlt évtizedekben és a jelenlegi időszakban a szenvedélybetegség, illetve a függőség problémaköre hazánkban az egyik legelterjedtebb nehézségek közé tartozik, amelyben a legális és illegális szereknek egyaránt szerepük van. A függőség megváltoztatja az egyén életmódját, szövődményei testi és lelki formában jelenhetnek meg. Ez súlyos nehézséget jelent nem csak az ellátásban dolgozó szociális és egészségügyi szakemberek és a kliensek számára, hanem a tágabb értelemben vett érintettek számára is. Ők az ellátottak oldaláról a hozzátartozók (családtagok, szülők, gyermekek), a fogvatartottak, a periférián élők, az intézmények oldaláról pedig a hatóságok, a különböző szervezetek, a segítő és egészségügyi szféra, és az oktatási rendszer.

A szenvedélybetegek terápiás, rehabilitációs lehetőségeinek nagyszámú változata, típusa megtalálható, azonban nagyon fontos a többi érintettel történő foglalkozás is, bevonásuk különböző programokba, amelyek fontos szerepet játszhatnak gyógyulási folyamataikban. Egyetértésben a pályázat Felhívásában található mondanivalóval, a szerhasználat és annak megelőzése szervesen kapcsolódik az egyén, különösen a fiatalok értékválasztásához. Problémamegoldó képességeik, önismeretük, szociális készségeik, ön- és jövőképük fontos meghatározói a problémának. A szerhasználat egy problémára való reagálás, ami egy maladaptív öngyógyítási kísérletnek is értelmezhető. Az általános megelőzési módszerek és technikák nem minden esetben alkalmasak a szerfogyasztás megelőzésére olyan csoportokban, szubkultúrákban, amelyekben a

szerfogyasztás már megjelent, ezért sajátos technikákat, módszereket és közvetítő csatornákat kell használni, amelyek az adott közegben hatékonyan alkalmazhatóak. Az együttműködések erősítésével, a társadalmi aktivitás fokozásával, a közösségek megerősítésével, a hátrányos megkülönböztetés mérséklésével, szemléletformáló programokkal és a családok társadalmon belüli szerepének erősítésével valósulhatnak meg a kitűzött célok, jöhet létre egy hosszú távon is hatékonynak bizonyuló cselekvési terv. (Felhívás)

Azért alkottuk meg ezt a dokumentumot, hogy a pályázatban az elmúlt két és fél évben megvalósult tevékenységeket a lehetőségekhez képest az elkövetkező három évben folytatni tudjuk.

Az akcióterv három nagyobb részt foglal magában. Elsőként a pályázati tevékenységekkel kapcsolatos szakirodalmi háttérrel és a stratégia, a tervezés fontosságáról olvashatunk, a második részben az akcióterv kialakításához készült kérdőívről, a felmérésbe bevont célcsoportról, a kutatási módszerekről, és az eredményekről, végül pedig az akcióterv alapelveiről, céljairól, és a pályázati tevékenységekhez kötött konkrét tennivalók, feladatok, ütemezés, felelősök, célok, források megjelölésére kerül sor. Az akcióterv kialakítását megelőzte egy helyzetfelmérés, amelyet egy külön dokumentum tartalmaz.

Szakirodalmi háttér

A társadalmi tőke fontossága

A társadalmi tőke fogalmát először a neveléssel és oktatással kapcsolatban vezették be, ezen a területen várták el a társadalmi rétegek különbségének csökkentését, a felzárkóztatást. A különböző kapcsolatrendszereknek köszönhetően támogatások sorát kaphatja az egyén, amelyből számos előny, és emellett kötelezettség is származik. Bourdieu szerint társadalmi tőkével, kapcsolatrendszerrel inkább a vezető, elit réteg rendelkezik. Adler szerint pedig a társadalmi tőke szempontjából az identitás a kulcsfontosságú. Az egyén a közösségnek, a társadalomnak egy nehezen pótolható tagja szeretne lenni, ahol egymás segítségét igénybe vehetik. Szerinte az iskola egy kis társadalom, ahol a diákok egymás kölcsönhatásaiból tanulják meg azt a sok készséget, amely által a későbbi társadalomba kapcsolódni tudjon, vagyis

elnyerje identitását. Az oktatás és a gazdaság területén kívül a társadalmi tőke az egészségügy területén is jól értelmezhető. A bizalom, a kölcsönös segítség összefüggésben áll a halálózással, a bizalmatlanság szoros korrelációt mutat a korai halálózással. Ennek magyarázata lehet a szocializációs folyamat alakulása, az empátia megléte, az emocionális háló minősége. A társadalmi tőke fogalmának megemlítése során végig kell gondolnunk, hogy a társadalmi különbségeket reprodukáló folyamatokat hogyan tudjuk felismerni és befolyásolni. Coleman szerint a társadalmi tőke három tényezőből tevődik össze. A bizalom, a kölcsönösség és a civil szervezetekben való részvétel. A civil szervezetek tagjai különös elköteleződéssel végzik tevékenységüket egy-egy ügy érdekében, óriási erejük van, és általuk rengeteg cél megvalósítható a társadalmi felzárkóztatás tekintetében

is. A civil szervezetektől várt támogatás és a gazdasági teljesítmény szorosan korrelál egymással. A civil szervezetek által nyújtott segítség védőfaktor az egyének számára, több európai országban a hatékony egészségvédő, betegségmegelőző programoknál mindig nagyon komolyan támaszkodnak civil szervezetekre. (Skrabski)

A pályázati programok és az akciótervben felsorolt tevékenységek megvalósulásáért az Alkohol-Drogsegély Ambulancia, mint civil szervezet fő mozgatórugóként vesz részt. Összefogja és koordinálja a vele együttműködő szervezetek, intézmények, hatóságok megelőzésbe vetett munkáját.

A prevenciós szemlélet előzményei

Hazánkban az 1960-es, 1970-es években a kábítószerkérdést még hivatalosan tabuként, rendőrségi kérdésként kezelték, így elmaradt a megelőzés – gyógyítást - rehabilitációt szolgáló intézményrendszer kialakítása. Rácz József kutatásai szerint a témával foglalkozó első tudományos előadás 1972-ben hangzott el, az első szaktudományos cikk Kisszékelyi Ödön tollából 1973-ban jelent meg. Az Alkoholizmus Elleni Országos Bizottság 1974-ben alakította meg toxikománia elleni munkacsoportját, 1977-ben az Állami Ifjúsági Bizottság határozatot hozott „Tájékoztatás és intézkedés a ragasztószerszippantásról” címmel. (Bajzáth-Tóth 2011)

1985-ben elfogadták a fiatalkori bűnözéssel foglalkozó 1985-ös minisztertanácsi határozatot, ami már figyelembe vette a hazai droghelyzetet, és olyan intézményhálózat kiépítését szorgalmazta, amely átfogja a megelőzés, gyógykezelés, utókezelés és rehabilitáció rendszerét. 1985-ben létrehozták az Alkoholizmus Elleni Állami Bizottság Drog Albizottságát, amelynek keretében szakemberképzéssel és továbbképzéssel is foglalkoztak, és hangsúlyt helyeztek a prevencióra, és 1987-ben drogprogramot hirdettek. Tehát az 1980-as évek közepétől megkezdődött a drogfogyasztás elleni küzdelem állami szinten is. (Kocsis 2010)

Az érzelmi nevelés, fejlesztés felőli megközelítések tekintetében az 1970-es években éppen az információalapú programok eredménytelensége láttán változások következtek be az iskolai drogprevencióban. A változás lényege, hogy a drogról a hangsúly a fiatalok pszichoszociális igényeire tevődött át. A mögöttes elképzelés az volt, hogy a fiatalok bizonyos jellemzőkkel rendelkeznek, melyek a droghasználat tekintetében

veszélyeztetetté teszik őket. A megoldás az érzelmi nevelés, fejlesztés. Ez az irányzat az egyéni és a szociális fejlődést állította előtérbe, melynek eredményeképp a fiatalok legyőzhetik a drogok iránti igényüket és tovább fejleszhetnek olyan készségeket, tulajdonságokat, melyek által drogmentes életvitelt folytathatnak. Ilyen például, a magas fokú önértékelés, belátás, asszertivitás. Az igényes elméleti háttér ellenére a programok a gyakorlatban nem működtek. A programok folyamatosan alakultak, változtak. Társas hatás felőli megközelítés, integrált szociális hatást/kompetenciát növelő megközelítések, végül az átfogó egészségfejlesztő széleskörű program, aminek az előnye, hogy nem csupán a kockázati magatartással foglalkozik, hanem sok nem kívánatos vagy nem egészséges magatartással is. Ezt az irányzatot “egészségfejlesztő” kifejezéssel szokták illetni. (Rácz 2001)

A prevenciós stratégiák

A prevenciós stratégiákat az alábbiak szerint csoportosítják.

Általános / univerzális prevenció: Az univerzális prevenció a populáció egészét szólítja meg olyan üzenetek segítségével, amelyek a dohányzás, az alkohol- és a kábítószer-fogyasztás megelőzésére helyezik a hangsúlyt. A prevenciós előadások célja, hogy olyan ismeretanyaggal és készséggel lássa el a fiatalokat, amivel ellenállóbbá válnak az egészségkárosító magatartással szemben. A gyermekjóléti szolgálat általános preventív szolgáltatásokat biztosít a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségük megelőzése érdekében. A lakosságnak nyújtott

általános preventív szolgáltatások főként az elsődleges, primer prevenciót szolgálják. Ennek célja, hogy a lakosság, azon belül a gyermekek teljes körére vonatkozóan - tehát univerzálisan - biztosítsa az alapellátásokat, szolgáltatásokat, szabadidős programokat, ezzel segítve a gyermekeknek családjukban történő kiegyensúlyozott fejlődését, illetve megelőzze a gyermekre nézve ártalmas környezeti hatások kialakulását. Enyhítenie kell a

veszélyeztető körülményeket, csökkentenie azok hatását és új eseteik előfordulási arányait. Az erőfeszítések két területre összpontosulnak: megváltoztatni a környezetet és erősíteni az egyén, család problémamegoldó készségeit. A megfogalmazott üzeneteknek olyannak kell lenniük, melyekből a populáció egésze profitálni képes.

Céltzott prevenció: A céltzott prevenció tevékenységei a populáción belül olyan veszélyeztetett alcsoportokra irányulnak, melyekben a viselkedési zavar kockázata magasabb az átlagnál. A szerfogyasztás kockázata gyakran valamilyen társadalmi kirekesztettségéből adódik. Tanulmányi problémák, iskolakerülés, fiatalkori bűnözés, erős kockázati tényezők, amit már az egyén szintjén lehet segíteni. Ezek a beavatkozások a teljes populációnak csak egy sajátos módon körülhatárolt részét célozzák meg, nevezetesen azokat a személyeket, csoportokat, amelyek bizonyos sajátosságaik okán különösképpen veszélyeztetettnek tekinthetők, pl. társadalmi hovatartozásuk, iskolai karrierjük sajátos alakulása miatt. Az ebbe a csoportba tartozó programoknak tartalmukban és felépítésükben olyannak kell lenniük, hogy a veszélyeztetett csoport valamennyi tagja, esetleges konkrét személyes veszélyeztetettség híján is, profitálni legyen képes ezekből.

Javallott prevenció: A javallott prevenció az egyén számára egy speciális beavatkozás, ami segít azon egyéneknek, akiknek a viselkedése előre jelzi a későbbi szerhasználat növekvő kockázatát, mint például a pszichiátriai zavar, romló iskolai teljesítmény, disszociális viselkedés, illetve a problémás szerfogyasztás korai jeleit mutatók számára. Olyan rizikócsoportokat céloz meg, melyek egyértelműen még nem tekinthetők veszélyeztetettnek (pl. szerfüggőnek még nem minősülő gyerekek), de a probléma korai jeleit már mutatják, és megnövekedett kockázati tényezőkkel jellemezhető viselkedésük, környezetük (pl. a szokványos közösségekről elszeparálódó szubkultúrák, csoportok). Az indikált prevenció programok eszközeinek a probléma kialakulásának megakadályozása mellett befolyásoló erővel kell bírniuk minden olyan egyéni, illetve társas viselkedésre, mely vélhetően a probléma kialakulásához, kiteljesedéséhez vezethet.

Mindhárom terület prevenció programjainak állami szabályozottsága és felügyelete elengedhetetlenül fontos a tudományosan igazolt és szakszerű programok létrejöttéhez. (Nemzeti Drog Fókuszpont 2018)

A pályázatban és az akcióterv alapján céltzott prevenció programok kerülnek megvalósításra.

A prevenció céljai

A prevenció általános célja a megelőzés, például a veszélyhelyzet megelőzése, a már kialakult veszélyhelyzet negatív hatásainak csökkentése, illetve a deviáns életút megelőzése. Részletezve a prevenció három szintjéről beszélhetünk:

1. Elsődleges (primer) prevenció: Célja, hogy mérsékelje a gyermekek helytelen irányú és ütemű fejlődését; megelőzze a fenyegető ártalmak kialakulását. Enyhítenie kell a veszélyeztető körülményeket, csökkentenie azok hatását s új eseteiknek előfordulási arányait. Az erőfeszítések két területre összpontosulnak: megváltoztatni a környezetet és erősíteni az egyén problémamegoldó készségeit.

2. Másodlagos (szekunder) prevenció: Célja, hogy csökkentse az elsődleges prevenció ellenére is elkerülhetetlenül előforduló zavarok, rendellenességek, ártalmak, veszélyeztető körülmények időtartamát. Ezzel ugyanis csökken a közösségen belüli rendellenességek előfordulási aránya. Magában foglalja az esetfeltáró, diagnosztikai és korrekatív típusú szolgáltatások szervezését is abból a felismerésből kiindulva, hogy az időben feltárt rendellenességek hatékonyan kezelhetők.

3. Harmadlagos (tercier) prevenció: Célja, hogy a közösségen belül csökkentse az akut rendellenességek, zavarok, ártalmak, veszélyeztető körülmények következtében kialakult defektusok (devianciák) előfordulási arányát. Annak biztosítására törekszik, hogy a különféle rendellenességek, zavarok, ártalmak, veszélyeztető körülmények megszűnése után a múltbéli nehézségeik a lehető legkevésbé akadályozzák a gyermekeket a családjukba való visszatérésükben, valamint a közösség társadalmi életbe való újbóli bekapcsolódásukban. A rehabilitációt és reintegrációt foglalja magába.

A prevenció célja, hogy olyan ismereteket, készségeket nyújtson, ami által a fiatalok ellenállóbbakká válhatnak az egészségkárosító magatartásokkal szemben. A környezeti stratégiák azok a megoldások, melyek közvetlen kulturális, társadalmi fizikai és gazdasági környezetnek az alakításába kívánnak beleavatkozni, amelyekben az emberek drogfogyasztással kapcsolatos döntéseiket hozzák meg. Nem csak az egyéni hajlamosító jellemzők, tulajdonságok miatt válik az egyén szerfogyasztóvá, vagy válnak érintettekké, hanem erős befolyása van a közösségben észlelt normáknak, értékeknek, tehát a formális és informális szabályoknak. (Nemzeti Drog Fókuszpont, 2018.)

A drogprevenációs tevékenységek

Magyarországon a drogprevenációs tevékenységek az iskolák szinterein jelennek meg leginkább, tekintve azt, hogy a kábítószeres kipróbálásának ideje a középiskolai évekre esik. Európában a domináló preventációs stratégia az úgynevezett univerzális preventió, ami a populáció széles rétegét szólítja meg, függetlenül az egyéni, családi veszélyeztetettségi körülményektől és azok mértékétől. Az iskola kitüntetett preventációs szintér egyrészt azért, mert – mint azt a drogepidemiológiai vizsgálatok első droghasználatra vonatkozó eredményei is mutatják a mai felnőtt lakosság jellemzően több mint a fele középiskolás korában vagy korábban fogyasztott először valamilyen illegális drogot. Az elmúlt évtizedben a középiskolás korosztályban készült epidemiológiai vizsgálatok pedig amellet, hogy megerősítik a drogokkal való kockázatba kerülés életkori sajátosságai vonatkozásában az előzőekben leírtakat, egyúttal a középiskolás populáció drogérintettségének növekedését mutatják, jelezve a közoktatási intézmények fokozódó drogprevenációs szerepét. Országos átlagban 10. évfolyamos korára ma már minden negyedik diák túl van az első droghasználaton (Paksi et al 2006).

Az iskolai preventációs tevékenységek jogi szabályozása

Az iskolai egészségfejlesztési program szakmai ajánlási rendszerének létrehozásával az volt a cél, hogy a magyarországi iskolai egészségfejlesztési programok szakmai színvonalát, hatékonyságát és megbízhatóságát emeljék, közvetve pedig a magyar lakosság egészségi állapotát javítsák. A szakmai ajánlási rendszer az iskolai egészségfejlesztési programok előre meghatározott szakmai követelmények, és jogszabályi felhatalmazás alapján történő elbírálása, amelynek feltétele a megbízható szervezeti háttér. A Nemzeti Népegészségügyi Központ

kiemelt feladata a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 128 § (7) meghatározott, az iskolai egészségfejlesztési programok ajánlásához kapcsolódó feladatok elvégzése. (Nemzeti Népegészségügyi Központ 2019)

A jogszabály előírja, hogy „A nevelési-oktatási intézmény saját pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján és az intézményben iskola-egészségügyi szolgálatot ellátó szakemberen kívül csak olyan, a nevelési-oktatási intézménnyel jogviszonyban nem álló szakembert vagy szervezet programját megvalósító személyt vonhat be tanórai vagy gyermek, tanuló részére szervezett egyéb foglalkozás vagy egyéb egészségfejlesztési és prevenciós tevékenység megszervezésébe, aki, vagy amely rendelkezik az egészségügyért felelős miniszter által kijelölt intézmény szakmai ajánlásával.” (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet)

Prevenció a családban

A családot, mint rendszert célzó prevenciós programok között vannak olyanok, amelyek a család veszélyeztetettségének, szerhasználathoz kapcsolódó problémáinak, kockázatainak meghatározása után valósíthatók meg, illetve olyanok, amelyek általában minden családnak szólnak. A veszélyeztetett család fogalmára nincs egységes meghatározás, de azok a családok, ahol a család egy vagy több tagjának droghasználati problémája van, ideértve az alkoholt is, ahol sok a konfliktus és az erőszak, ahol a kapcsolatok szegényesek, ahol valamilyen törés, vagy trauma volt a családban, vagy ahol komoly anyagi problémákkal küzdenek, veszélyeztetett családnak tekinthetők. A gyermekek szerhasználatának kialakulásában a szülők szerhasználata, idősebb testvérek szerhasználata, szülői felügyelet hiánya, rossz családi kapcsolatok, törések a családi életben és nehéz anyagi körülmények, mint kockázati tényezők játszanak szerepet. A függőségben szenvedő szülők gyermekei veszélyeztetettebbek, nagyobb eséllyel próbálnak valamilyen szert, válnak szerhasználókká vagy függökké kamaszként. Ezek a családi kockázati jellemzők növelik a problémás szerhasználat kockázatát a gyermekeknél. A családnak szóló prevenciós programok általános célja, hogy megakadályozzák vagy korlátozzák a szerhasználatot, megváltoztassák a családon belüli kommunikációt és megadják a lehetőséget, hogy

megszerezzék a probléma megelőzéséhez szükséges információkat és készségeket. Elsődleges eredményként csökken a szerhasználat, a kockázati magatartások, a szerhasználati szándék, és növekszik a probléma ismertsége. (Nemzeti Drog Fókuszpont)

A gyermek-szülő kapcsolat, a megfelelő kötődés védő hatású a droghasználat kockázatával szemben, és a család, mint elsődleges szocializációs színtér, hangsúlyos szerepet kell, hogy kapjon a prevenció területén. (Kiri, 2004.)

Az iskola és a társas környezet

Vitathatatlan, hogy az iskola, a pedagógusok, a közösségi életterek a család elsődleges prevenció színtere után a legfontosabb interakciós terek a gyerekek életében. Ha a családi közeg nem ideális, itt lehet megtanítani a fiataloknak a kudarcok elviselését, a konfliktusok megoldási stratégiáit, a határaikat felismerni és elfogadni, érzelmeiket kimutatni, kezelni, problémákat megbeszélni, és helyes, pozitív értékítélet alkotását, amihez minden körülmények között képesek legyenek, tartani magukat. Az iskolai és társas környezet a középiskolás korban erőteljes hatással bírhat a harmonikus családi háttérben szocializálódottak számára is, amire magyarázat lehet, hogy fontossá válik az új közösséghez való tartozás, ami más, új értékeket nyújt, és a szülői minta, a családi értékek ellenére hajlamossá tehet a szerhasználatra. (Buda 1994c)

Az ifjúsági moratórium jelensége

A serdülők életében a modern társadalmakban egy sajátos jelenség figyelhető meg, az úgynevezett ifjúsági moratórium. Ez a jelenség tulajdonképpen a serdülő- és ifjúkor meghosszabbodását jelenti, ami magában foglalja az önálló életkezdés időbeli kitolódását is. Ez az életszakasz tele van pszichoszociális kihívásokkal, krízisekkel, ami nagy hatással van a felnőtt, önálló életet kezdő fiatal felnőttek attitűdjeire, életvitelére, és a felnövő generációkra.

A felnőtt státusz elérése, az önállósodás legfontosabb adaptációs nehézségei a serdülők számára:

- autonómiára törekvés
- kötődési igény kialakulása
- interperszonális kapcsolatok működtetése
- személyes és szociális identitás
- kapcsolati struktúráik átalakulása,
- egyediség megélésének időszaka.

Ezen időszak egy szenzitív időszak, és ha a serdülőkori identitásfejlődés, pszichoszociális fejlődés megreked, elakad, nagyobb valószínűséggel alakulhat ki az egyén életében pszichopatológiai állapot. Az ilyen állapot a konfliktusok gyakoriságán kívül fejlődéslelektani kisiklást, illetve krízist jelent. (Pikó, 2004)

Lelki egészségvédelem

A lelki egészség

A modern szociálfilozófia a közvéleménnyel és a populáris pszichológiai és szociológiai irodalommal együtt hirdeti a modern ember idegi romlásának okait: háborúk, politikai katasztrófák, belső és külső migráció, urbanizálódás, megnövekedett társadalmi mobilitás, fokozott versengés, vallási befolyások csökkenése, a családi kötelékek lazulása, rohanás és hajsza, egészségtelen életkörülmények, káros szenvedélyek. (Buda, 1994a.) Kiemeli „*a családon belüli szocializáció elégtelenségét, másodlagos kóros szocializációk nagyobb lehetőségét, az egyén fokozatos izolálását, kiszakadását a szilárd normatív viszonyítási rendszert jelentő tradicionális közösségekből, az egyéniségek feladását, a feszültségek gyors és mesterséges feloldásának kultuszát.*” (Buda, 1994a., 159. p.) Merton szerint a társadalom sok értéket és kollektív célt kívánatossá tesz a saját széles

rétegei előtt, majd olyan helyzetet teremt, hogy a rétegek nagy része számára ezek az értékek és célok elérhetetlennek látszanak. Ez feszültséget hoz létre a személyiségekben, amelynek egyik fő levezetési módja a deviáns viselkedésmódok szaporodása. (Buda, 1994a.)

Fenti sorokban olvashattuk, hogy mi okozhatja a lelki egészség romlását, most nézzük, a lelki egészség legfőbb tartalmait. Az életben, ha valaki megállja a helyét, működőképes, tehát a társadalmi elvárásoknak meg tud felelni és a létezéshez is van ereje, egészséges. Az egészség egy viszonylagos állapot, az ember külső és belső életviszonyainak egyensúlyi helyzete. Az ember egyensúlyát, egészségét a lét biológiai, pszichológiai, szociológiai dimenzióiban érheti támadás, veszélyeztetés. Ez a három dimenzió tudományos törvényszerűségei kutatási célból szétválasztható, de az embert nem lehet szétdarabolni. Az ember egészséges, sokoldalú lelki működése minden lelki készség és funkció lényegében egyetlen célt

szolgál, a körülményekhez való alkalmazkodást, és ha ez a lelki működés meghibásodik, a sikeres alkalmazkodás biztosan zavart szenved. (Simek, Fekete, 1994.)

A lelki egészség a normalitással egyenértékű fogalom, vagyis az egyén képes betölteni a társadalmi szerepeit, képes eredményesen részt venni a társadalmi újratermelésben, képes együttműködni, boldogságot és örömet érezni, képességeit kibontakoztatni, önállóan élni. A lelkileg egészséges ember tiszteli önmagát, értékeit. (Kiri, 2004.)

A mentálhigiéné

A mentálhigiéné nem csupán a pszichés megbetegedések megelőzése, hanem pozitív értelemben a lelki egészség védelme is. Azoknak a folyamatoknak az összessége, amelyek az emberi személyiséget erősebbé, fejlettebbé, magasabb szervezetségűvé teszik. Az intézményes feladatok a lelki segítség, a pszicho- és szocioterápia módszereinek gyakorlásán át valósulhatnak meg olyan pszichológiai folyamatokban, mint az empátia, a hitelesség, az egyenrangú kommunikáció, a segítő mentalitás, a figyelem, a szeretet, a közös élmények kultusza. (Buda, 1994b.)

Az életben az egyéni produktivitás, a kihívásokkal, a változásokkal való megküzdési képesség, az egyén önmagához fűződő viszonya, önismeretének mélysége, a társas, családi kapcsolatok alakulása nagyon szorosan összefügg a mentális egészséggel. A mentális egészség fogalma olyan személyiségműködési folyamatra, illetve olyan készségek, képességek meglétére utal, amelyek a személy egyéni képességeinek és társas, illetve családi kapcsolatainak kibontakozásával biztosítják a kiteljesedését. A mentális betegségek kezelése önmagában nem feltétlenül eredményezi a személyes és társas jóllét és az alkotóképesség kiteljesedését, bár a mentális betegségek felismerése és kezelése a mentális egészség fejlesztésének fontos feltétele. (Országos Egészségfejlesztési Intézet, 2007.)

„Fontos leszögezni, hogy a mentális egészség nem azonos csupán a mentális betegségek, tünetek hiányával. A WHO Zöld könyvében a mentális egészséget úgy definiálják, mint a jóllét állapotát, amelyben az egyén meg tudja valósítani képességeit, meg tud birkózni a normális élet stresszhelyzeteivel, termékenyen képes dolgozni és hozzá tud járulni a közösségének életéhez. Ezt a meghatározást jól kiegészíti az Amerikai Egyesült Államokban használt megközelítés, miszerint a mentális egészség „a mentális funkciók jó működésének állapota, amely produktív tevékenységeket, az emberekkel való kapcsolatok kiteljesedését, a változásokhoz való alkalmazkodást és a nehézségekkel való megküzdés képességét eredményezi” (Országos Egészségfejlesztési Intézet, 2007., 7. p.)

„A mentális egészség számos készséget és képességet foglal magában, ezek közül a legfontosabbak:

- a pszichés, az érzelmi, intellektuális és spirituális fejlődés képessége és jóllét fenntartása,*

- *kölcsönösen kielégítő társas, családi és közösségi kapcsolatok kialakítása es fenntartása,*
- *az étellel együtt járó stresszel való megküzdés képessége és a kihívásoknak a személyes fejlődés szempontjából való hasznosítására való tendencia.”* (Országos Egészségfejlesztési Intézet, 2007., 7. p.)

Fontos szempont a lelki egészség elősegítése és megőrzése oly módon, hogy önismeret szerzése által tisztában legyünk képességeinkkel, fejlődési lehetőségeinkkel, vágyainkkal, korlátainkkal. A kapcsolatteremtés módozatainak tanulásával, gyakorlásával képesek legyünk a megértésre és odafigyelésre. Gyakoroljuk feszültségeink levezetését, lelki egyensúlyunk fenntartását. (Simek, Fekete, 1994.)

Az egészséges személyiség

A megelőzés szempontjából a korai élmények, az anya-gyermek kapcsolat alapvetően meghatározzák az egészséget. A nevelésnek a személyiségformálást, a kibontakozást, az önállóságot, vagyis az autonómiát kell szolgálnia, mely a szociális ember jellemzője, aki adottságaival, személyiségével a közösségnek hasznos értékadója. (Hárdi, 1992.) *„Az egészséges személyiségfejlődéshez mindenekelőtt stabilitásra, biztonságra és elfogadó, szeretetteljes szülői viszonyulásra van szükség. A csecsemő és a gyermek a szülői gondoskodás és visszajelzések nyomán szerzi elsőlegfontosabb- benyomásait, élményeit saját magáról és a világról. Később a viselkedést vezérlő értékek, normák elsajátítására a másokkal való azonosulás, az általuk nyújtott minták követése útján kerül sor. Ehhez a gyerekeknek a kívánt mintákat hitelesen közvetítő modellszemélyekre, egyértelmű szabályokra és világosan kijelölt határookra van szüksége.”* (Rác, 2000., 77. p.)

Az egészséges személyiség kritériumait illetően a nyugati kultúrában elfogadott értékfelfogások szerint hat közös szempont összegzésére került sor.

Az egészséges személyiség:

- nagymértékben kiterjesztett érzéssel rendelkezik
- közeli és távoli emberi kapcsolataiban elfogadó
- rendelkezik érzelmi biztonsággal, elfogadja magát
- a valóságnak megfelelően észlel, gondolkodik és cselekszik
- képes az önismerésre és a humorra
- egy egységesítő életfilozófiával összhangban él (Allport, 1997.)

Hajlamosító és védő tényezők a drogfogyasztás kialakulásában

„A drogfogyasztást mai tudásunk szerint a fogyasztást erősítő, úgynevezett prediktív tényezők, prediktorok (rizikófaktorok), és a fogyasztás kialakulásának esélyét csökkentő, ún. protektív tényezők kölcsönhatásának az eredménye alakítja ki. A veszélyeztető, rizikófaktorok túlsúlya, hatásuk közömbösítésének az elmaradása előrevetíti, valószínűsíti a drogfogyasztást.” (Gerevich, 2004., 16. p.)

A fogyasztás szempontjából a család kiemelkedő közeg, ahol kockázati tényező lehet a szülői pszichoaktív szerhasználata és meglévő devianciája, az alacsony szülői ellenőrzés, vagy éppen a másik oldalon a túlzott kontroll, a szülői elutasítás. Továbbá a szülő-gyermek kapcsolat intenzitása, a fegyelmezés teljes hiánya, elhanyagolás, családi konfliktusok jelenléte és a válás, a szerfogyasztó szülő, az alacsony szülői elvárások, a család szétesése és/vagy munkanélküliség/munkahelyi konfliktusok felerősödése. A családi védő tényezők közé sorolható a korai családi veszteségek vagy szeparáció hiánya, elkerülése, az egyben tartott család egysége, a szülő-gyermek kapcsolat melegsége, valamint a magas szintű szülői felügyelet, monitoring.

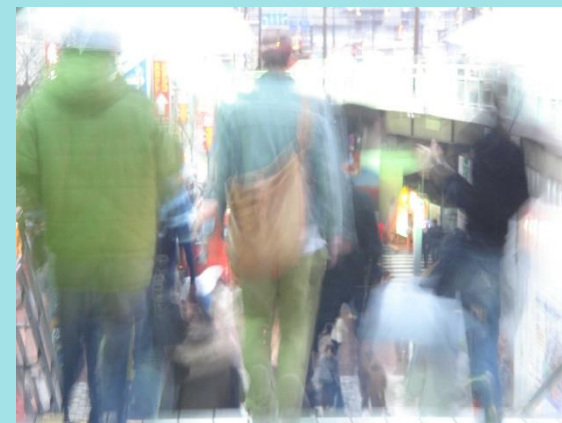
A következő dimenzió a személyiségjellemzők világa. E tekintetben a kockázati tényezők a feszültség/stressz, a depresszió, az agresszió, az impulzivitás/hyperaktivitás, az antiszociális személyiség, a kockázat- és élménykeresés, a pszichiátriai problémák. Védő tényezők lehetnek a magas, de nem irreális önértékelés, az alacsony impulzivitás, a könnyed és visszafogott temperamentum.

Az iskolai előmenetel tekintetében kockázati tényezőként jelentkeznek a gyenge iskolai teljesítmény, az alacsony iskolai aspiráció, a gyenge elköteleződés az iskola felé, hiányzások, csavargás, (iskolai) erőszak és kimaradás, a gyenge mértékű támogatás. Védő tényezőként megjelenhet a jó tanár-diák kapcsolat, a magas oktatási aspiráció, a nagymértékű szülői elvárás (de nem teljesíthetetlen), a magas iskolázottság, a jó és szervezett támogatás az oktatásban. (Topolánszky, 2009)

Hangsúlyozandó a családi háttér, a szülők iskolai végzettsége, egzisztenciális helyzete, a család összetétele, a családon belüli kapcsolatokkal való elégedettség, devianciák a családon belül. (Rácz, 2000.)

A szülők alapvető modellt, kontrollt, hátteret, biztonságot jelentenek, alapvető megtartó ereje van a deviáns modellekkel szemben. Ezt a szerepet négy alapfunkcióban határozzák meg. A kötődés a családi kapcsolatok fontosságát, a családtagokhoz és az általuk képviselt értékekhez való ragaszkodást fejezi ki. Az elköteleződés életvezetés, konvencionális cselekedetek iránti fontosságát, a részvétel ezekben a cselekedetekben való aktivitást, a hit a társadalom által normákba, értékekbe vetett hitet jelenti. (Demetrovics, 1998.)

A függőség kialakulásakor kockázati tényezőként szerepelhetnek a személyiségfejlődés elakadásai, sérülései, a korai anya-gyermek kapcsolat hibái, gyermekkori erőszakos traumák. Kockázati tényezők az átmeneti periódusok, mint a serdülőkor, felnőtté válás. A szocializáció zavarai ilyenkor frusztrációk forrásai. Protektív faktor a jól lezajlott szocializációs folyamat, a kortárs csoportban történő jó beilleszkedés, a társas kompetenciák fejlettsége, a jó önértékelés, az erős kapcsolati kötődések. (Buda, 2005.)

A droghasználat kialakulásának koragyermekkorai előzményei

A később drogfüggővé váló egyének közös jellemzőjének tűnik, hogy a korai anya-gyermek kapcsolat terén zavar, torzulás valószínűsíthető. Az anya és a másik szülő, valamilyen okból nem tudja biztosítani a gyermek számára az optimális feltételeket, érzelmi biztonságot, szeretetet, akkor nem lesz képes a bizalomra építeni tudó, autonóm önálló élet kialakítására. A gyermek érzelmi kielégületlenségének hátterében nagyon sok tényező állhat még: konkrét életesemények, a gyerek bántalmazása, agresszió, szülő halála, szenvedélybetegsége, válás, vagy az anya személyiségzavarából eredő problémák állnak az előtérben, pl. érzelmi elutasítás, erős ambivalenciák a gyerekekkel kapcsolatban, az anyát érő súlyos trauma, depresszió, elmebetegség. (Füredi et al. 2009)

A mentálhigiénés megelőzés

A serdülők problémáinak hatékony megelőzési módszere a szülők tréningben való részesítése. A szülők a készségeik fejlesztése által könnyebben felismerik a problémákat, könnyebben értelmezik a serdülőkorú viselkedést, ami által megelőzhetővé válik a szenvedélyek kialakulása, és a szülő-gyermek kapcsolat is erősödik. Fontos szempont az iskola közreműködése is, mert a szülők és a pedagógusok együttműködése által csökkennek a fiatalok problémaviselkedés kockázati tényezői. A szülői készségek fejlesztése mellett nagyon fontos a serdülők szociális készségeinek, személyes hatékonysági készségeinek javítása, és az érzelmi nevelésük. (Pikó, 2004)

Másodlagos prevenció eszköz lehet a hozzátartozói csoport, amely a már elindult problémára, kórfolyamatra tudunk reagálni. Hosszú távon nagyon fontos szerepe van a csoportnak a függők gyógyulásához elengedhetetlenül szükséges természetes támaszok helyreállításában, és abban, hogy felismerjék és kezeljék a társfüggőséget. (Lénárd, 2004.)

A szenvedélybetegek kezelése

A szenvedélybetegek kezelése átfogó, a függő személyiség élettevékenységeinek jelentős részeire kiterjedő, egyszerre több területen dolgozó szakember összehangolt tevékenysége. A kezelések célja nem csak a drogmentesség elérése, hanem fenntartása, és a szermentes életstílus kialakítása. Ennek értelmében a kezelés céljai:

- A szermentesség elérése, fenntartása: az absztinencia iránti motiváció felkeltése, fokozása, a szermentes életstílus kialakítása
- Élettevékenységei megélésének elősegítése: optimális egészségügyi állapot elérése, fenntartása, társuló pszichés tünetek és zavarok megállapítása, kezelése, családi problémák megoldása, az iskolával, munkával, lakhatással kapcsolatos kérdések rendezése, spirituális igények kielégítése
- Visszaesések megelőzése (Rácz, 2000.)

Stratégia és tervezés

A stratégiai dokumentumok típusai

A stratégiai dokumentumok különböző szinteken, különböző mélységekben készülhetnek, a stratégiai tervezés egyes fázisaihoz, vagy különböző stratégiai kategóriákhoz kapcsolódva. Stratégiai dokumentum minden olyan dokumentum, amely a stratégiai tervezés különböző szintjein, a tervezési folyamat végső eredményeként jön létre. A közigazgatási intézmények számára stratégia alkotásakor kiemelten fontos az Európai Unió legmagasabb szintű, adott területet vagy kérdéskört lefedő stratégiai irányadó dokumentumában foglaltakhoz való igazodás. Az legmagasabb szintű stratégiai dokumentumok a zöld könyv és fehér könyv.

A **zöld könyv** célja egy-egy terület legfontosabb problémáinak, kihívásainak azonosítása, és az érdekelt kormányzati, szakmai és társadalmi szereplők bevonása ezek megvitatásába, célja a gondolatfelvetés, a konzultáció elindítása.

A **fehér könyv** alapján készül a területre vonatkozó koncepció, amely a helyzetértékelésre alapozott problémák megoldására fogalmaz meg szakpolitikai célokat, de konkrét beavatkozásokat, eszközöket, forrásokat, nem tartalmaz, az egyes országok ágazati stratégiájában találhatóak, minőségi, hosszú távú stratégiák.

A **koncepció** önmagában is értelmezhető dokumentum, mely a stratégia átfogó, magas szintű megalapozását adja, egy meghatározott területről készült részletes, a beavatkozások indokoltságát is alátámasztó elméleti dokumentum. Azonosítja a területtel kapcsolatos problémákat, meghatározza a jövőképet, és annak elérését biztosító célokat, prioritásokat. A fehér könyvnél részletesebb, strukturáltabb, nem tartalmazza a tervezett beavatkozásokat, az eszközök meghatározását, a pénzügyi tervezést és a megvalósítás-monitoring alapelveket, csak ezek szakpolitikai megalapozását.

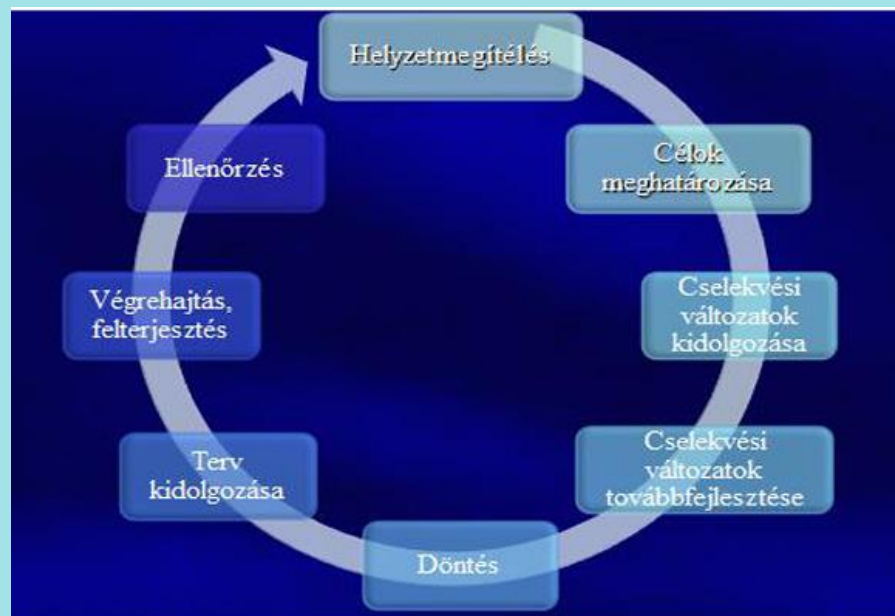
A **stratégia** a koncepciónál részletesebb, a célállapot eléréséhez szükséges átfogó terv, strukturált dokumentum, amely bemutatja az adott területtel kapcsolatos legfontosabb problémákat és prioritásokat, az elérni kívánt jövőképet, lefekteti a hosszú, közép és rövidtávú célokat, beavatkozási területek és eszközök egymáshoz illeszkedő rendszerét, meghatározza a pénzügyi háttérrel, leírja a megvalósítás és monitoring alapelveit.

Az **akcióterv** a stratégia megvalósítására fókuszáló tervezési dokumentum, amely konkrétan tartalmazza a stratégiai célok eléréséhez szükséges feladatokat, azok végrehajtásának határidejét és felelőseit.

A **munkaterv** az akciótervhez kapcsolódóan, az intézmény belső projektmenedzsment rendszerével megegyező struktúrában, önálló dokumentumként az erőforrások szemléletében részletes ütemezéssel tartalmazza az egyes akciókhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, lépéseket. (Turi et al. 2012.)

A tervezési folyamat

A tervezési folyamatot egy körfolyamattal lehet a legegyszerűbben szemléltetni.

(Turi et al. 2012.)

A tervezési folyamat a probléma megismerésével, a kiinduló adatok **elemzésével, értékelésével** kezdődik, amelyet a **helyzetmegítélés követ**. Ekkor a probléma, a végrehajtandó feladat elemzését hajtják végre a tervezők, elemzik a saját lehetőségeket, a környezetet. A **levont következtetések** hozzájárulnak a feladat pontosabb végrehajtásához. A **célok meghatározása** a megoldandó feladatok szempontjából elengedhetetlen, hiszen a prioritásokat határozza meg a tervezési folyamat későbbi fázisaiban és a legfőbb irányelv lesz a feladat végrehajtásánál.

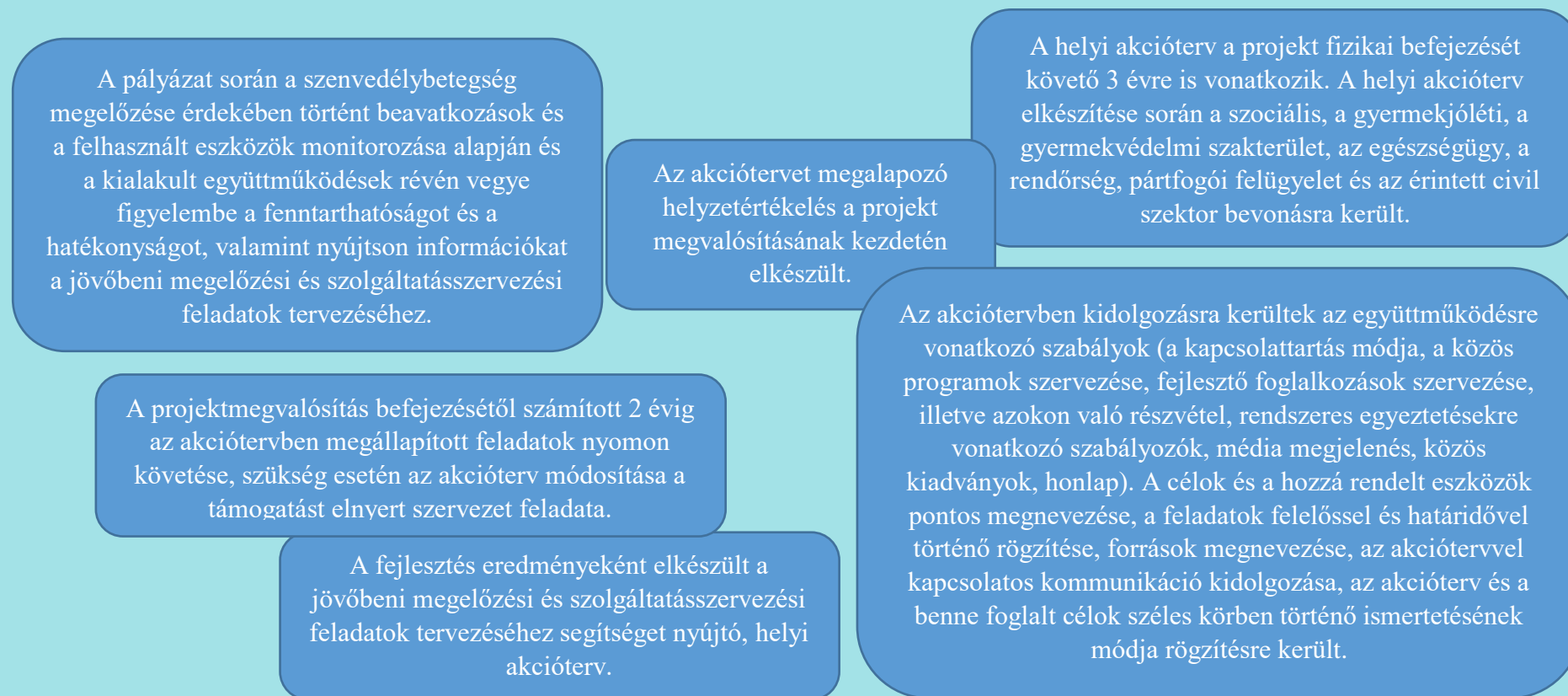
A **cselekvési változatok kidolgozása** azt a célt szolgálja, hogy a kidolgozók több alternatívát készítsenek elő, azért, hogy a helyzetnek legjobban megfelelő változatot tudják alkalmazni. A **további elemzések, az információk folyamatos gyűjtése és feldolgozása** lehetővé teszi a cselekvési változatok továbbfejlesztését. A tervezési folyamat egy állandó körfolyamat, az új információk, a helyzet esetleges változása a tervezőket folyamatos elemzésre, a tervet megváltozott helyzethez történő igazításra kényszerítik. A **pontosított cselekvési változatok mérlegelése és kiválasztása** a következő tervezési ütem, ahol a legfontosabb kritériumok (költségek, haszon, veszteségek, biztonság) alapján kiválasztják a változatok közül a helyzethez, a saját képességekhez legnagyobb valószínűséggel sikert biztosító alternatívát. A **kritériumok meghatározása** az egyik legkritikusabb területe a tervezési folyamatnak, hiszen a sikeres feladat megoldást lehet, hogy több változat is biztosítja, de a saját lehetőségeink és képességeink figyelembevételével, valamint az eredeti célkitűzéseink kell, hogy elsőbbséget élvezzenek. Ezt követően a **végrehajtás** érdekében a megfelelő **utasítások kiadását** hajtják végre, de nem lezárva a tervezési folyamatot. (Turi et al. 2012.)

Az akciótervezés

Ebben a szakaszban olyan tervek kidolgozására kerül sor, amelyek tekintetében a végrehajtás határidőinek és felelőseinek rögzítése is megtörténik. Fontos alap a teljesíthetőség áttekintése, és a pénzügyi feltételek reális meghatározása. Tudnunk kell, hogy honnan teremtünk az adott feladatra forrást, és meg kell vizsgálnunk, hogy a megvalósításhoz szükséges feltételek valóban a rendelkezésünkre állnak. Az akcióterv nem egy jövőkép, hanem tartalmazza a jelenhez fűződő reális és szükséges, végiggondolt határidőket is. A terv elkészítése során három lényeges elemre kell figyelni. Az első a tevékenységért felelős személyek kiválasztása, a második a pénzügyi feltételek pontos meghatározása, a harmadik pedig a reális határidők megjelölése. Az akcióterv egyik sikerkritériuma a rendelkezésre álló szakemberek száma, kapacitása és szakmai kompetenciája. Fontos az eredmények figyelése, koordinálása, melyek erőforrásigénye összefügg a feladatok komplexitásával, a közreműködők számával, és az irányítási megoldásokkal. Folyamatosan értékelni kell az előrehaladást, esetenként az akciókat megszüntetni, összevonni, módosítani, a változtatásokról szóló információkat rögzíteni. A kommunikációt és koordinációt pontos tervezéssel, gyors döntésekkel, hatékony értekezletekkel, változás

kontrollal, képzett szakemberek bevonásával lehet megkönnyíteni. Továbbá az érintettek teljes körű bevonásával, és aktív közreműködésével, a feladatok időben történő elvégzésével. Az akcióterv megvalósításának nehéz oldala, hogy az abban foglalt tevékenységeket milyen eredményességgel tudják összehangolni a mindennapi működéssel, a napi feladatokkal. Minden közreműködő számára meg kell határozni a pontos feladatokat, biztosítani kell a felkészítéseket és segítséget, és gondoskodni kell arról, hogy a szükséges információkhoz mindenki kellő időben, megfelelő terjedelemben és meghatározott csatornán hozzáférjen. (ÚMFT, 2009.)

Az akcióterv alapvetései a Felhívás alapján

A célok

Fontosnak tartjuk, hogy a célok megfogalmazása reális legyen, a valóságból induljanak, és ne ideálisan elképzelt elvárásokat fogalmazzunk meg, mert a célok megvalósításának eredményessége elbukhat. A John Whitmore-modell egy követendő modell lehet minden akcióterv kidolgozásakor, amikor a célok megfogalmazása a feladat. Amikor célokat tűzünk ki, akkor érdemes különbséget tennünk a hosszú távú célkitűzéseink és a megvalósítást segítő céljaink között. Fontos, hogy a helyes célt kövessük, amely a modell szerint okos (smart), egyszerű (pure) és világos (clear).

A SMART analízis

A SMART analízis segít az elnagyolt tervekben kézzelfogható és mérhető célokat formálni. A módszer segítségével definiálhatjuk, hogy kinek, mit, mikor és miért kell tennie ahhoz, hogy elérjük a kiszemelt célt. Ahhoz, hogy SMART célokat tűzzünk ki, követnünk kell egy bizonyos kritériumrendszert. Ez a feltételrendszer segít abban, hogy a célunk reális és elérhető legyen.

SMART egy betűszó, ami az alábbi 5 elemből áll össze:

Specific, vagyis konkrét

Measurable, azaz mérhető

Achievable, vagyis elérhető,

Relevant/Realistic azaz releváns, vagy reális

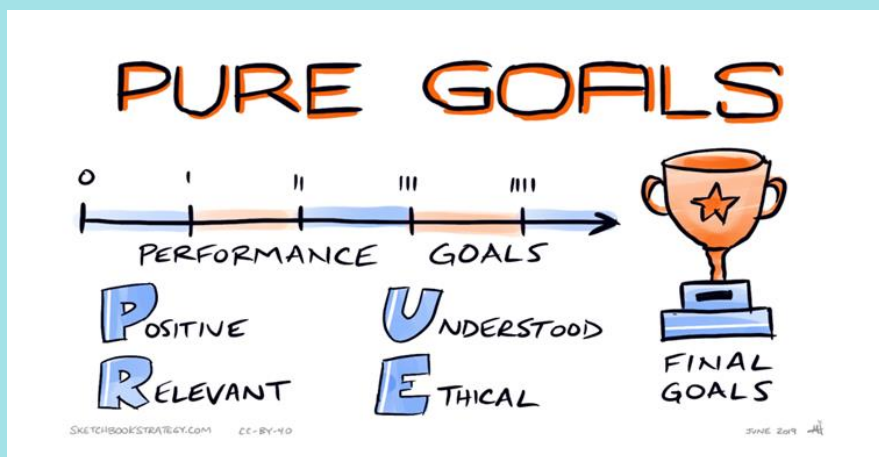
Time-based, vagyis időhöz kötött

Egy egyszerű, de mégis hatékony eszköz ahhoz, hogy valódi, mérhető akcióttervet készítsünk.

Amikor SMART célokat fogalmazzunk meg, a fenti elemek segítségével építjük fel a célunkat. Egyértelmű lesz, hogy mit kell elérnünk, meddig kell elérnünk, és hogy mikor sikerült megvalósítanunk a célunkat. (Varga D.)

Pure és Clear célok

Fontos kérdés, hogy helyesen választottuk-e ki innovációs céljainkat. Rossz, vagy rosszul beállított célok esetén gyorsan előfordulhat, hogy az ezt követő innovációs munka nem hozza meg a kívánt eredményt. A John Whitmore modell megbízhatóan segít a kiválasztott célok beállításában és hangolásában a kívánt hatás elérése érdekében. A modell szerint Pure céljaink legyenek pozitívak, utolérhetetlenek, relevánsak, és etikusak, Clear céljaink pedig jelentsenek kihívást, jogilag legyenek megfelelőek, ártalmatlanok a környezetre, legyenek egyezményesek, és felvettek.

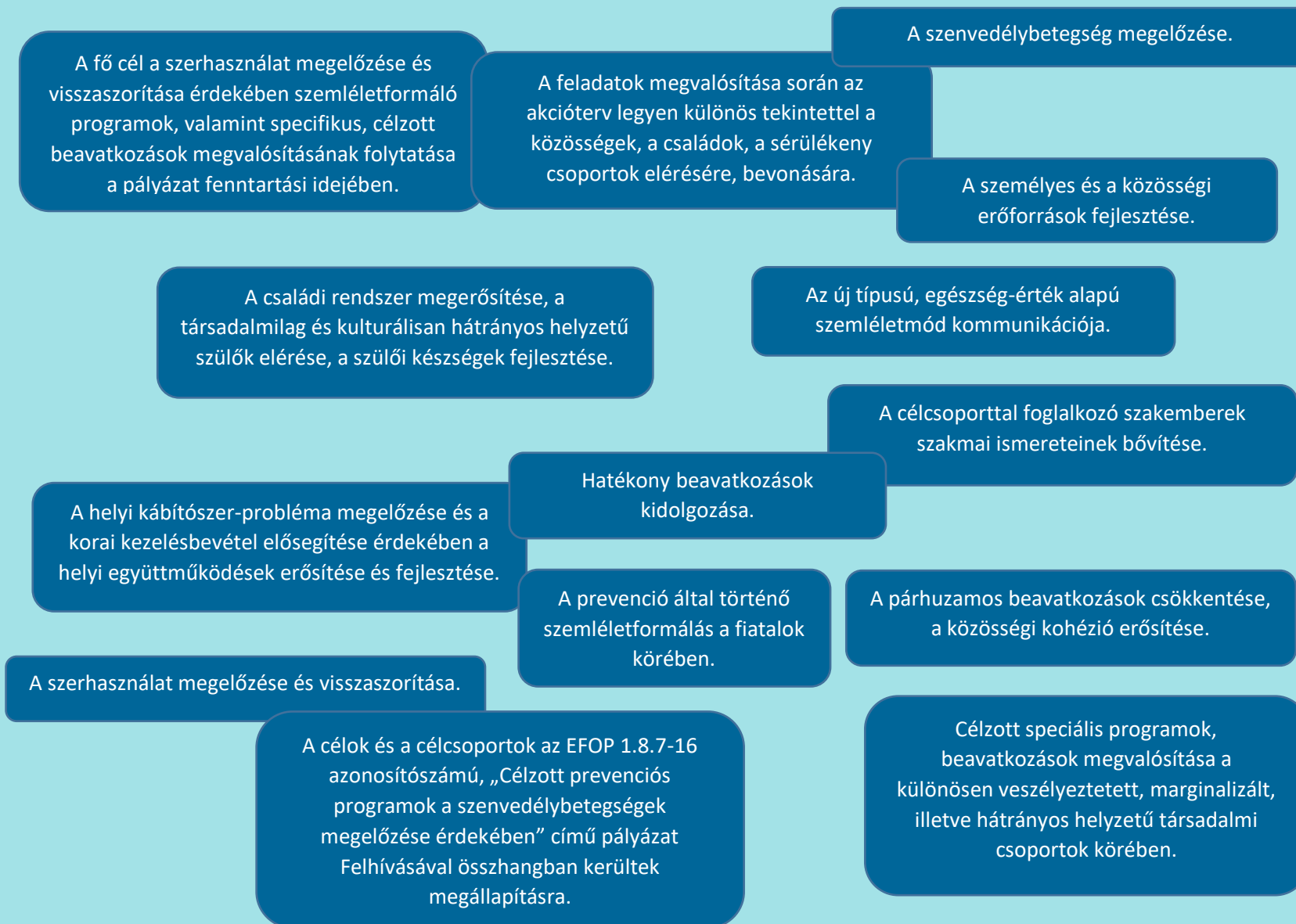

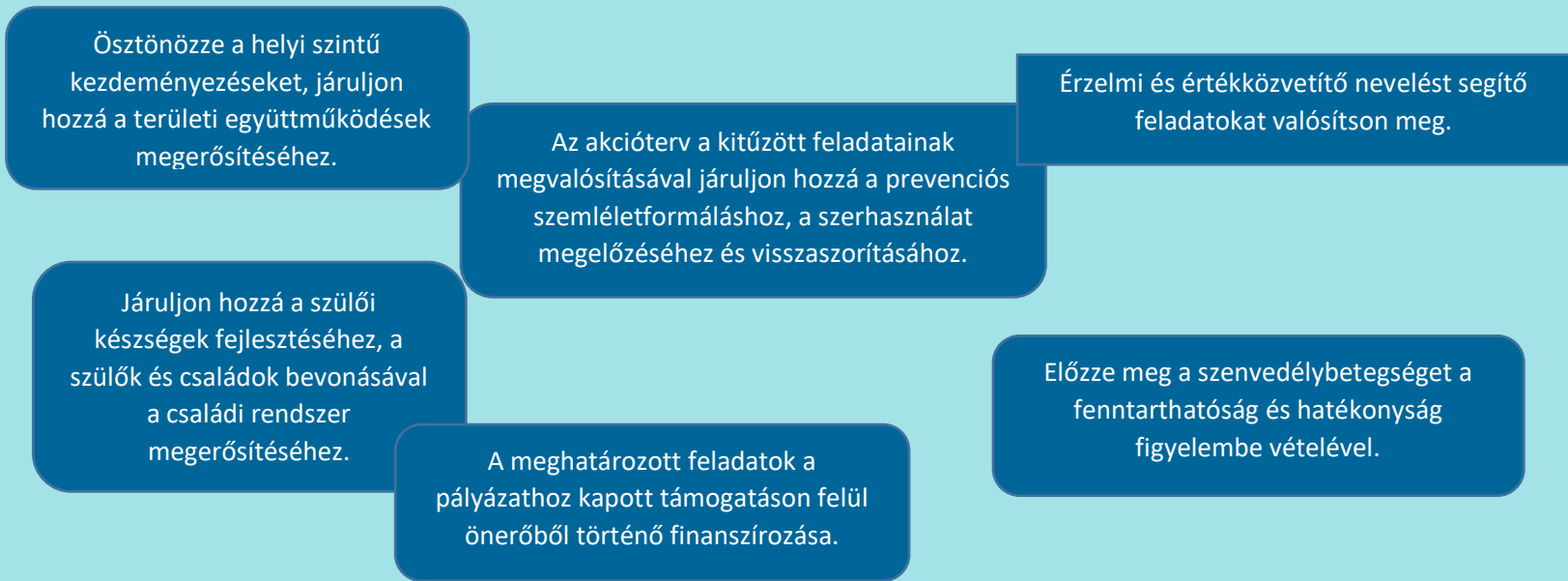
<https://sketchbookstrategy.com/blog/2019/6/12/pure-goals>

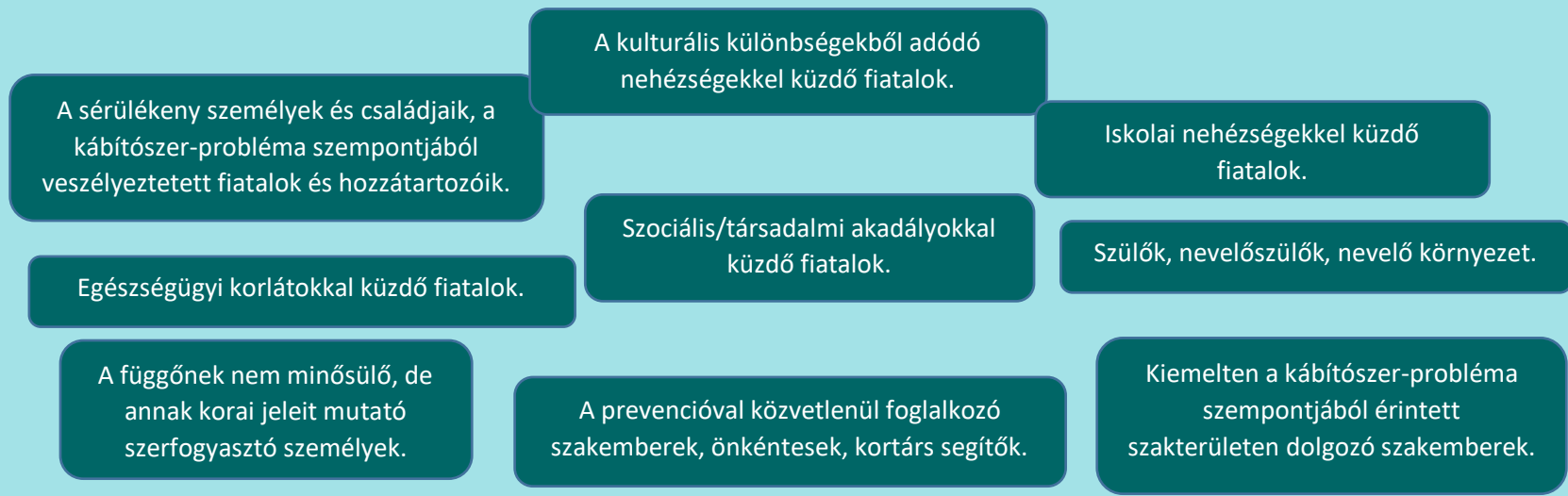
<https://www.ask-flip.com/method/278>

A Helyi akcióterv céljai

Az akcióterv célcsoportjai

Az akcióterv elkészítése

Az elkészítésben résztvevők meghatározása, a felmérésbe történő bevonása

A pályázat megvalósítása során felmértük azokat a megyei intézményeket, szervezeteket, amelyek fiatalokkal, vagy szerhasználó fiatalokkal kapcsolatba kerülhetnek a munkájuk, tevékenységük során. Ezt követően felvettük velük a kapcsolatot, és elérhetőségeket kértünk, majd kialakítottunk egy címlistát. Erre a címlistára küldtük minden rendezvényünk meghívóját, informálva őket a programjaink lehetőségéről. A címlistán szereplő szervezetek munkatársai közül voltak állandó résztvevők a programokon, akik aktívan közreműködtek egy-egy témakör megvitatásában, a pályázati szervezésben, egyes programokkal kapcsolatos lebonyolításban. A szervezetek közül együttműködési megállapodást kötöttünk a Veszprémi Rendőrkapitánysággal, a Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézettel, a Veszprém Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályával, Veszprém Város Önkormányzatával, a Veszprémi Tankerületi Központtal és a Veszprémi Szakképzési Centrummal.

Az akcióterv elkészüléséhez szerkesztettünk egy kérdőívet, amelyet erre a címlistára küldtünk el, illetve néhány aktívabb szervezetet telefonon is megkerestünk. A kérdőívet 12 szervezet töltötte ki, és rajtuk kívül néhány szóbeli ígélet érkezett arra, hogy segítenek a fenntartási időszak programjainak megvalósításában.

A kérdőív felépítése

A kérdőív néhány demográfiai kérdéssel kezdődik, majd a pályázat egyes programelemeire építi fel további kérdéseit. Alkalmazásra kerül az Eisenhower mátrix és a SWOT analízis, ezt követően a válaszadók pedig megjelölhetik, hogy melyik programelemben milyen tevékenységet tudnak vállalni a jövőt tekintve.

Az Eisenhower mátrix

Ahhoz, hogy az akciótervben meghatározott feladatok megvalósítását a rendelkezésünkre álló időnek megfelelően tudjuk beosztani, különbséget kell tenni a fontos, a nem fontos, a sürgős és a nem sürgős feladatok között. Minden tevékenység szinte ugyanannak tűnhet, mégis más-más jelentőséggel bírhat.

		EISENHOWER MÁTRIX 	
		SÜRGŐS	NEM SÜRGŐS
FONTOS	SÜRGŐS	Azonnal elvégzendő - azok a feladatok, amelyek azonnali elsőbbséget élveznek és rendkívül szükségesek a cél eléréséhez	Betervezendő - azok a feladatok, amelyek még most nem életbevágóak, de fontosak a céljaink érdekében
	NEM SÜRGŐS	Csökkenthető, delegálható - azok a feladatok, amelyek sürgősek ugyan, de kisebb fontossággal bírnak, elvégzését másra is rábízhatjuk	Elhagyható, későbbre tehető - azok a feladatok, amelyek jelentéktelenek a céljainkhoz. Nem igazán van hasznuk, így akár teljesen elhanyagolhatóak
NEM FONTOS	SÜRGŐS		
	NEM SÜRGŐS		

A sürgős dolgok azok, amelyek azonnali cselekvésre ösztönöznek, rögtön figyelmet kell kapniuk, de nem biztos, hogy szükség van rá a céljaink eléréséhez. A fontos dolgok viszont azok, amelyeknek kiemelt szerepe van a célok szempontjából és elvégzésük kulcsfontosságú. Mégis mindig a sürgős feladatokra fordítjuk az energiánkat, hiszen úgy érezzük, hogy halaszthatatlanok és elmulasztásuk következményekkel járnak. Azonban, ahogy a mátrix névadója, Eisenhower is megfogalmazta: „Ami fontos, az ritkán sürgős, ami sürgős, az ritkán fontos.”

Akkor gazdálkodunk jól az időnkkel, ha nem csak hatékonyak, de hatásosak is vagyunk. Az Eisenhower (sürgős/fontos) mátrix segít, hogy végiggondoljuk, és felismerjük a feladatok prioritását. Ezáltal elkerülhető a tűzoltás stádiuma és előtérbe kerülhet a fejlesztés. (OLM, 2019.)

A SWOT elemzés

A SWOT elemzés egy közismert stratégiai menedzsment technika a projektmenedzsment területén. Egy döntő eszköz, amely a stratégiák kikövetkeztetésében segíthet. A SWOT betűszó az erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket és veszélyeket jelenti. Ezek a kulcsfontosságú jellemzők, amelyeket egy adott helyzet leírására és megoldására kell felhasználni. A tényleges állapot elemzésének befejezése után a következő lépés egy olyan stratégia felépítése, amely tartalmazza az előre meghatározott cél eléréséhez szükséges összes tevékenységet. A SWOT elemzés lényegében arról szól, hogy felfedjük azokat a dolgokat, amelyek egyértelműek, de lehet, hogy korábban még nem vettünk észre és ezeket úgy alkalmazzuk, hogy sikeres legyen a céljaink elérése. Ez egy kitűnő megoldás lehet azoknak a munkacsoportok vagy csapatok számára, akik egy adott projekten dolgoznak.

- **Erősségek:** Itt jelenik meg az összes pozitív megerősítés. Azok az okok, amelyekkel a csapat sikeres lehet. Miben vagyunk jók? Miért vagyunk jobbak, mint a versenytársak?
- **Gyengeségek:** Ide kerülnek azok a tényezők, amelyek potenciálisan károsíthatják a projektet. Hol javítható a munkafolyamat? Miért lehetnek jobbak más vállalkozások?
- **Lehetőségek:** Tulajdonképpen bármit meg lehet nevezni lehetőségnek, ami segíteni tud a csapat sikerében.
- **Veszélyek:** A cél annak a felismerése, hogy mi okozhat komolyabb kárt a projektnek. Bármi, ami akadályozza a csapatot abban, hogy kiemelkedően jó munkát végezzen.

A SWOT mátrix

Minden elemzés vagy jelentés alapja a vizualizáció, így könnyebben megérthető, hogy pontosan melyek azok a stratégiai alkalmazások, amelyekre szükség lesz a siker eléréséhez. A SWOT mátrix-ot egy úgynevezett stratégiai blokkokat ábrázoló egyértelmű és tömör formában megjelenített elemzésként kell feltárni.

A fent említett négy tényező (erősségek, gyengeségek, lehetőségek és kockázatok) egy blokkba való kombinálása segíthetnek megtalálni a válaszokat a következő lényeges kérdésekre:

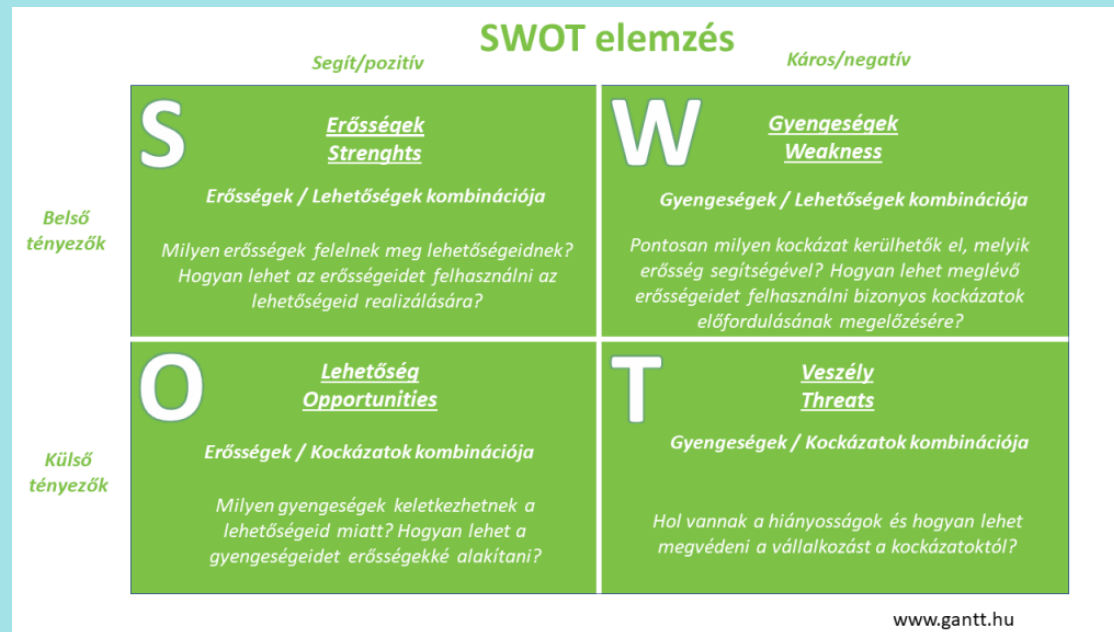
Erősségek / Lehetőségek kombinációja: Milyen erősségek felelnek meg lehetőségeknek? Hogyan lehet az erősségeket felhasználni az lehetőségek realizálására?

Erősségek / Kockázatok kombinációja: Pontosan milyen kockázat kerülhetők el, melyik erősség segítségével? Hogyan lehet a meglévő erősségeket felhasználni bizonyos kockázatok előfordulásának megelőzésére?

Gyengeségek / Lehetőségek kombinációja: Milyen gyengeségek keletkezhetnek a lehetőségek miatt? Hogyan lehet a gyengeségeket erősségekké alakítani?

Gyengeségek / Kockázatok kombinációja: Hol vannak a hiányosságok és hogyan lehet megvédeni a projektet a kockázatoktól?

Ezekre a kérdésekre adott válaszok, amelyek az egész elemzés eredményét képezik a projekt stratégiai alkalmazásához vezetnek, és ezek kerülnek vizualizációra a mátrix blokkjaiba.

A SWOT elemzés lépései és a mátrix helyes alkalmazása és használata számos előnyre és hátrányra hívhatja fel a figyelmet egy projekt kapcsán. Idővel a hátrányokat könnyedén előnnyé kovácsolhatjuk, így egyértelmű, hogy legyen szó egy közepes vagy akár egy nagyobb méretű projektről, a SWOT elemzés garantáltan segíteni fog a céljaink elérésében. (gantt.hu)

A kérdőív eredményei

Az alábbi szervezetektől érkeztek válaszok:

- Veszprém-Főegyházmegyei Karitás
- Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet Lelki Egészségfejlesztési Központ Tapolca
- Veszprémi Rendőrkapitányság
- Veszprémi Szakképzési Centrum Ipari Technikum
- Veszprémi Báthory István Sportiskolai Általános Iskola
- Veszprém Megyei Jogú Város Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
- Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság
- Molnár Gábor Műhely Alapítvány
- Pápa Város Önkormányzata Egyesített Szociális Intézmény Család-és Gyermekjóléti Központ, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
- Zirci Önkormányzati Szolgáltató Központ
- Veszprémi Cholnoky Jenő Általános Iskola
- Magyar Vöröskereszt

A kérdőívet kitöltők beosztása, munkaköre, foglalkozása:

- igazgató
- mentális egészségfejlesztő

- megelőzési előadó
- tanár, ifjúságvédelmi felelős
- intézményvezető-helyettes
- KEF elnök
- osztályvezető
- intézményvezető
- intézményegység-vezető
- óvodai és iskolai szociális segítő
- általános iskolai tanár, osztályfőnök, osztályfőnöki munkaközösség vezető
- szolgálatvezető

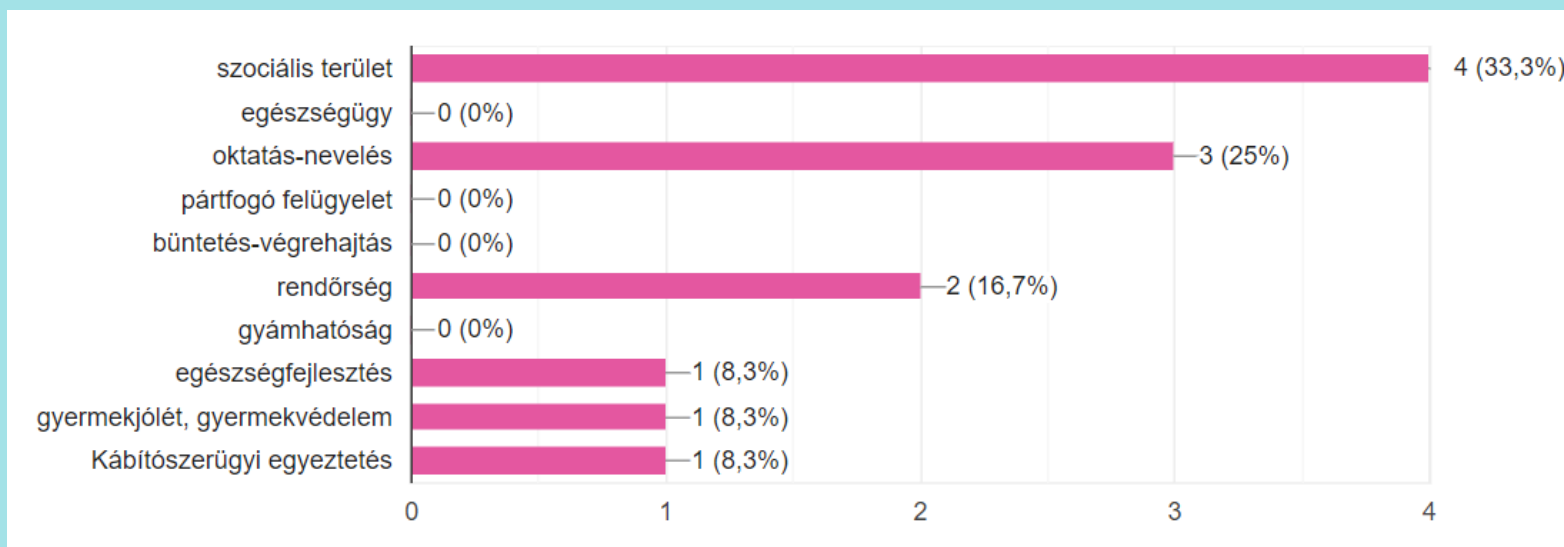
Mióta tevékenykedik a szervezetnél?

- 2015.
- 2020. szeptember
- 2020. június 2.
- 1993.
- 1982.
- 2000.
- 1997.
- 2007 óta

- 2016.
- 2018.
- 35 éve
- 2009.

Mely területen tevékenykedik a szervezet?

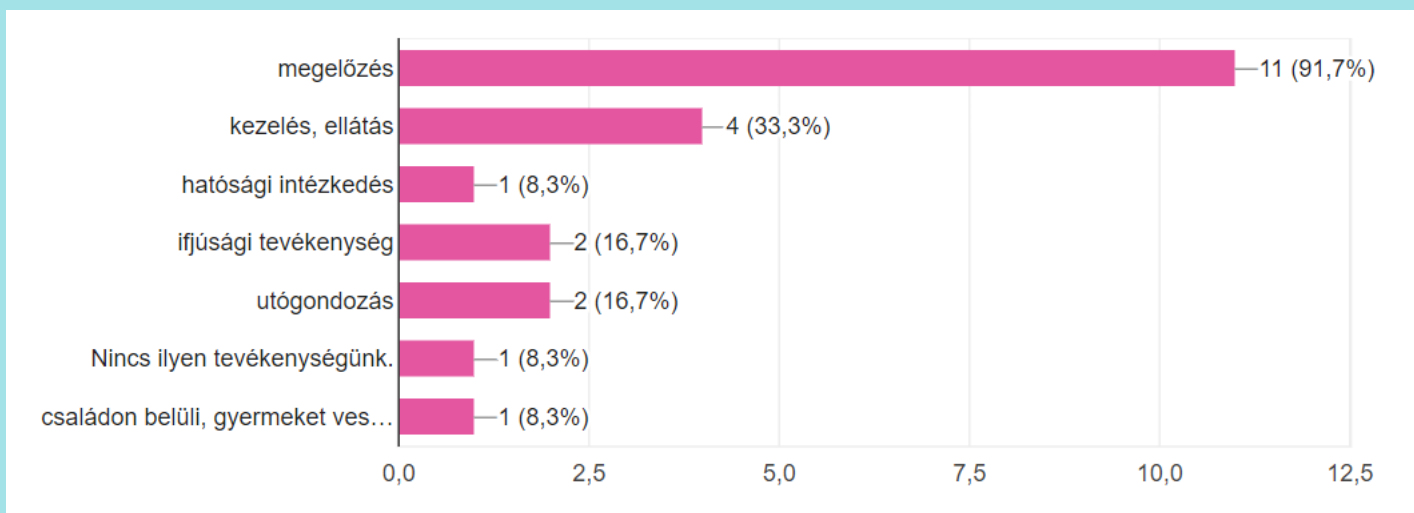
A szervezetek közül 9 állami, 1 egyházi és 2 civil szektorban tevékenykedik az alábbi területeken.

A szociális területen tevékenykedők megoszlása:

- segélyszervezet
- fogyatékossgal élők gondozása, foglalkoztatása
- gyermekjólét, gyermekvédelem
- gyermekjóléti központ
- szenvedélybetegek

A válaszadók milyen szempontból érintettek a lakosság egészségkultúrájának fejlesztésével, a hatékony, célcsoportokhoz igazított egészségkommunikációval, az egészségtudatosság növelésével, szemléletformáló és prevenciós programok megvalósításával kapcsolatban, azon belül pedig a szenvedélybetegségek megelőzése érdekében?

Milyen konkrét tevékenységeket végeznek a válaszadók a lakosság egészségkultúrájának fejlesztésével, a hatékony, célcsoportokhoz igazított egészségkommunikációval, az egészségtudatosság növelésével, szemléletformáló és prevenció programok megvalósításával kapcsolatban, azon belül pedig a szenvedélybetegségek megelőzése érdekében?

Egyéni tanácsadások, prevenció programok, egészségfejlesztési célú kampányok, kérdőívek kitöltetése, falunapokra való kitelepülés, népszerűsítő programok, szűrőtevékenység.

Általános iskolás korú tanulók felvilágosítása a szenvedélybetegségek káros hatásairól. Pozitív célok megfogalmazása. Szabadidős tevékenységek szervezése.

Óvodai és iskolai szociális segítő munka a járás 74 intézményében, KEF rendezvények.

Megkeresés, tanácsadás, esetkezelés, gondozás, készségfejlesztés.

Rendőrségi bűnmegelőzés.

Stratégiai tervezés, önkormányzati és intézményközi kooperáció támogatása, koordináció.

Prevenció programok szervezése, ismeretterjesztő előadásokon részvétel.

Esélyegyenlőségi napok szervezése.

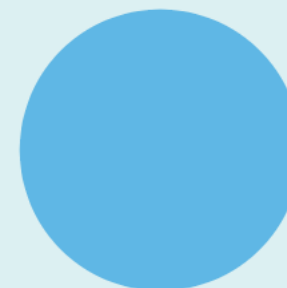
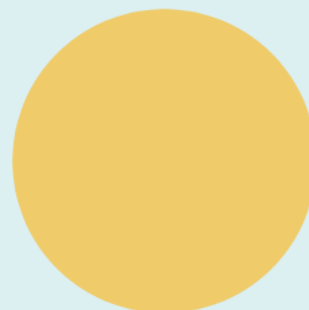
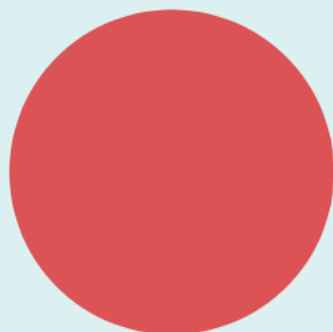
Prevenció programok összeállítása, projektek készítése, bűnmegelőzési előadások és foglalkozások megtartása, prevenció tartalmú kommunikációs tevékenység.

Prevenció programok szervezése, lebonyolítása. Együttműködés a társszervezetek programjaiban.

Részt veszünk az Alkohol-Drogsegély Ambulancia rendezvényein, a Szertelenül, határok nélkül pályázat során szülői értekezleteket szerveztünk. Régebben a drogprevenció osztályoknak szervezett programban is részt vettünk.

Tevékenységek sürgőssége és fontossága

- Holdugár és Napsugár Klub, Szeretlenül, vidáman iskolai egészségfejlesztési program, Motivációs hetek szenvedélybetegek számára
- Hozzá tartozói csoport, Rendhagyó szülői értekezlet, Workshopok, Pszichológus válaszol, Programok a bv intézetben
- Szakmai napok szervezése ● Drogprevenációs szabadulószoza, Nyílt napok a rehabilitációs intézményben

A válaszadók a legsürgősebb és legfontosabb feledatok közé sorolták az alábbi tevékenységeket:

1. Az érzelmi és érték közvetítő nevelést segítő programok megvalósítása: Holdsugár Klub működtetése Veszprémben a lakótelepi fiatalok számára, a klubon belül különböző foglalkozások szervezése péntek és szombat esténként.
2. Az érzelmi és érték közvetítő nevelést segítő programok megvalósítása: Napsugár Klub működtetése Veszprémben a lakótelepi fiatalok számára, a klubon belül különböző foglalkozások szervezése hétköznaponként napközben.
3. Az érzelmi és érték közvetítő nevelést segítő programok megvalósítása: A „Szertelenül vidáman” elnevezésű 15 alkalmas komplex egészségfejlesztő program megvalósítása veszprémi és/vagy megyei általános iskolákban
4. Információnyújtáson alapuló programok kialakítása és megvalósítása: Rendhagyó interaktív szülői értekezletek szervezése Veszprémben és Veszprém megyében található általános és középiskolákban tanuló diákok szülei részére.
5. Az iskolai színtérhez köthető speciális megelőző modellprogramok, csoportfoglalkozások, melyek figyelembe veszik a célcsoport igényeit, és lehetőséget teremtenek a szenvedélybetegség kialakulásának megelőzésére: A „Szertelenül vidáman” elnevezésű 15 alkalmas komplex egészségfejlesztő program megvalósítása veszprémi és/vagy megyei középiskolákban.
6. Az önismeret és a személyiség fejlesztését segítő alternatív technikák alkalmazását lehetővé tevő programok megvalósítása a függőnek nem minősülő, de problémás kábítószer-használat jeleit mutató személyek számára: Veszprémben, az egyesületünk által fenntartott Szendélybetegek

Nappali Ellátó Intézményében motivációs hetek szervezése különböző témájú foglalkozásokkal (álláskereső tanácsadás, filmklub, főzőkurzus, jogi tanácsadás, relaxáció, stb.)

A válaszadók a legkevésbé fontos és sürgős feladatok közé sorolták az alábbi tevékenységeket

1. A területi együttműködés keretében megtartásra kerülő egyeztetéseken túl közvetlenül a célcsoporttal foglalkozó szakemberek számára további szakmai műhelyek és esetmegbeszélő csoportok tartása: Szakmai napok, szakmai megbeszélések szervezése különböző témakörökben
2. Az érzelmi és érték közvetítő nevelést segítő programok megvalósítása: Drogprevenciós szabadulószoza működtetése
3. Csoportos foglalkozások szervezését és önségítő csoportok bevonását segítő programok: Nyílt nap szervezése a Noszlopon működő Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézményének szakmai programja és a Veszprémben működő Narcotics Anonymous Klub bemutatása alkalmából.

A közepesen sürgős és fontos tevékenységek az alábbiak:

1. A szülők és a család bevonásával megvalósuló a családi rendszer megerősítését, a szülői készségek fejlesztését szolgáló speciális programok megvalósítása: Hozzá tartozói csoportok szervezése Noszlopon a Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézményében.
2. Infokommunikációs fejlesztés: Pszichológus válaszol online program megvalósítása

3. Az intézményrendszerre vonatkozóan együttműködési kötelezettség: területi együttműködés kialakítása, workshopok szervezése különböző témakörökben, azokon való részvétel

4. A fiatalok pszichés, magatartási, beilleszkedési és kapcsolati problémáinak kezelését segítő programok megvalósítása, valamint az életvezetési készségek és a szociális (társas) befolyásolás és interperszonális készségek fejlesztése: Színházterápia, meseterápia és családi napok szervezése a Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási intézetben a férfi és női fogvatartottak számára.

5. Alternatív szabadidős programok megvalósulása: a generációk közötti pozitív mintaadás lehetőségét, az értékszemlélet formálásának lehetőségeit elősegítő szabadidős programok, amelyek közös kulturális, művészeti, sport és közhasznú tevékenységek által a felnőtt társadalom pozitív részvételét erősítik a fiatalok életében: Roma programok Devecserben gyermekek, fiatalok, szüleik és nagyszüleik számára. Sportnapok, családi napok megvalósítása

A programok nyilvánossá tételében való részvételt, a médiával való kapcsolattartást, a honlapon, a Facebook oldalon való megjelenítést, sajtóközlemények kiadását, sajtóesemények megszervezését, sajtóesemények helyszínének biztosítását is a válaszadók nagy része fontosnak találta.

A SWOT analízis eredményei a válaszadók szerint:

	Általában pozitív	Általában negatív
	Erősségek	Gyengeségek
B E L S Ő	<p>Veszprém megye</p> <p>A megye táji, természeti, értékekben, kincsekben, látnivalókban gazdag. Ezek jelentős hányada található a Balaton illetve a Balaton-felvidék területén, de számos táji, természeti és művi attrakció található a Magas-Bakonyban, a hegyvidék peremén kialakult történelmi városokban (Veszprém, Pápa, Zirc), várhegyeken, történelmi, gazdaságtörténelmi és kultúrtörténelmi emlékhelyeken is. A megye jelentős turisztikai vonzerőt képvisel, amely a Balatonhoz kötődik, miután más jelentősebb erre alkalmas természetes tó, vízfolyás, vízpart nem található a megye területén.</p> <p>Jól szervezett, szakmailag felkészült prevenciós szervezet (Alkohol-Drogsegély Ambulancia). Jó együttműködés, rugalmasság, segítőkészség.</p> <p>Földrajzi és természeti adottságok, iparosodott térség.</p> <p>Kiépült szakmai hálózat, prevenciós szakemberek tudása és rendelkezésre állása.</p> <p>Összetartó megyei szervezetek.</p> <p>Veszprém város</p> <p>Veszprém városa hangsúlyt fektet a szenvedélybetegekkel való foglalkozásra, különösen is a prevencióra.</p> <p>Jó elhelyezkedés, jelentősek a fejlesztések (Állatkert, Szaléziánium, Sédvölgy, Belváros). Hatékonyak a lakossági kommunikációs eszközök, a nemzetközi kapcsolatrendszer, és képzett a munkaerő. Alacsony a munkanélküliség, magas az oktatás színvonala, és fejlett az infrastruktúra.</p> <p>Erős az együttműködés a Pannon Egyetemmel, és erős a K+F+I tevékenység. Az Önkormányzat tudatos iparfejlesztése, jelentős tőkevonzó képesség, jó nevű referenciavállalatok jelenléte, a város központi igazgatási szerepkörrel rendelkezik a településhálózatban, a városban az ipar legversenyképesebb ágazataival van jelen, a felsőfokú tanulmányokat végzettek aránya igen magas, a lakosság jövedelmi helyzete meghaladja az országos átlagértéket, kedvező a szociális helyzet, a lakásállomány nagy</p>	<p>Veszprém megye</p> <p>Településszerkezet, úthálózat, munkaerőhiány.</p> <p>Helyi forráshiány a programok tartós fenntartására, központi pályázatok szűkössége.</p> <p>Kevés a képzett szakember és nincs utánpótlás képzés jelentkezők hiányában az alulfinanszírozott bérek következtében. Nagy a fluktuáció, sok a pályaelhagyó.</p> <p>Felhígult a területen a szakmaiság.</p> <p>Nincs átfogó megyei kapcsolati rendszer.</p> <p>Veszprém város</p> <p>Nehézkes autós közlekedés, összehangolatlan közösségi közlekedés (főleg hétvégente), kevés a belvárosi parkolóhelyek száma, belváros kiüresedése, a megmaradó üzletek színvonalának csökkenése, a befektetés-ösztönzési tevékenység összehangolatlan, kapacitáshiány innovációs partnerségi projektek szervezésére, egységes arculati keretrendszer hiánya az önkormányzati intézményeknél, tudatos kommunikációs stratégia hiánya a betelepült gazdasági szereplők felé, nagy kapacitású szálloda hiánya.</p> <p>Lakásállomány tulajdonosi szerkezete, nincs robotizált gazdaságfejlesztési program.</p> <p>Helyi forráshiány a programok tartós fenntartására, központi pályázatok szűkössége.</p>

része magas komfortfokozattal rendelkezik, jelentős intézményhálózat, jó infrastrukturális adottságok.

Jó intézményrendszer, felkészült szakemberek földrajzi és természeti adottságok, városi identitás, térségközponti szerep kiépült szakmai hálózat, prevenciók szakemberek tudása és rendelkezésre állása.

A szakemberek együttműködése Veszprémben

A rendőrségi együttműködők értékelése szerint az Alkohol- Drogsegély Ambulanciával a megvalósított közös programok során az együttműködés kiváló.

Jó kommunikáció.

Szakmai felkészültség, rugalmasság, a célcsoport közvetlen elérése, igényekre szabott prevenció.

Mindenki ismer mindenkit, szakmai nyitottság az együttműködésre nyitottság.

A megvalósult tevékenységek

Az egyesület felkészültsége, személyi állománya, széleskörű szakmai partnerkapcsolati hálózata, a bevonható infrastrukturális háttér.

Szakmai felkészültség, hiteles tájékoztatás.

Közvetlenül a célcsoporthoz kapcsolódó tevékenységek dominanciája.

A megvalósító szakemberek tudása és rendelkezésre állása, a szakemberek szívvel-lélekkel dolgoztak. A Pápán megvalósult programok szakmailag színvonalasak, hiánypótlóak voltak.

Jók a szülőket célzó rendezvények, a diákok prevenciója.

A célok megvalósítását széles spektrumban fedik le a megszervezett programok.

Mindenki elkötelezett a munkájához, teljes erőbedobással végzi, legjobb tudása szerint. Jó, hogy vannak közös rendezvények. A megbeszéléseken közvetlen a hangulat, jók a témák.

Jó, hogy az Ambulancia koordinálja ezt a munkát.

Jó az együttműködés az egyes szervezetek között, jók voltak a workshopok, ahol megismerhettük egymás munkáját, közösen gondolkodhattunk a problémák megoldásáról. Nagyon jók voltak a tantermi előadások /Nézőművészeti Kft./, kiválóak voltak az előadók / Pál Feri, Zacher Gábor, stb./, a szülői értekezletek is színvonalasak voltak.

Elhivatott dolgozók, akik leterheltek.

A szakemberek együttműködése Veszprémben

Intézményi kompetencia és erőforráshatárok korlátozóak, kevésbé flexibilis az intézményi struktúra, nem dekoncentrált az irányítás és döntéshozatal, intézményi kötöttség, a szakembereknek nincs döntési kompetenciája.

A megvalósult tevékenységek

A tervezés során még jobban fel kellene mérni az adott célcsoport igényeit. Az innovativitást korlátozza a pályázati kiírásokban szereplő, támogatandó és támogatható tevékenységek és kötött gondolkodásmód meghatározása.

A lakosság bevonásának hatékonyságának alacsony szintje.

Sokszor rutinból dolgozunk, általánosítunk, nem tudunk megújulni önmagunkhoz képest.

	Rendszeres, aktív jelenlét a megye iskoláiban.	
	Lehetőségek	Veszélyek
K Ü L S Ő	<p>Veszprém megye</p> <p>Mind a természeti értékek, mind a területfejlesztés szempontjából jól kihasználható potenciállal rendelkezik. Európa Kulturális Fővárosa lesz. Turizmus átalakulása, országon belüli migráció. Korábbi pályázati forrásból rendelkezésre álló eszközök.</p>	<p>Veszprém megye</p> <p>Kiemelt térségek forráselszívó hatása. A nem kiegyensúlyozott és állandó támogatási rendszer miatt a programok fenntarthatósága probléma. Szociális hátrányok erősödése. Veszélyeztetett csoportok kialakulása. Drogokhoz való könnyebb hozzáférés. A társadalomban megosztott szemléletű kommunikáció.</p>
	<p>Veszprém város</p> <p>Európai Unió fejlesztési források kihasználása, EU országaiban a gazdasági növekedés újraindulása (fizetőképes kereslet és gazdaság bővülése). A helyben lévő vállalatok K+F+I érzékenységének-igényének növekedése, fiatalok a helyben maradás mellett döntenek, ipari célú fejlesztési területek rendelkezésre állása és bővítése (a Veszprém- Szentkirályszabadjai – jelenleg alapvetően használaton kívüli - repülőtér környezetében; É-i iparterület, D-i intézményi terület). A balatoni és bakonyi, Somló térségi turizmussal való szorosabb kapcsolat, a 8-as főút kiszélesítése kapcsán javul Veszprém megközelíthetősége Budapest irányából, a Budapest- Székesfehérvár- Veszprém- Bóba vasútvonal és ICS fejlesztése, az itt már megtelepedett cégek újra befektetésekkel bővítik a tevékenységüket, az intézményhálózat szolgáltatási összetételének kibővítése, intézmény racionalizáció, úthálózat fejlesztési program, a közösségi közlekedés fejlesztése, a Balatoni Korona, mint térségi fizetőeszköz bevezetése. Turizmus átalakulása Korábbi pályázati forrásból rendelkezésre álló eszközök Fontos lenne, hogy azokat a programokat, amiket megszerveznek preventív jelleggel a szervezetek, azok befogadásra találjanak az iskolák és más intézmények részéről.</p> <p>A szakemberek együttműködése Veszprémben Közös tudástőke-generálás Szakemberek lelkesedése</p>	<p>Veszprém város</p> <p>A helyi társadalom további elöregedése, fiatalok elvándorlása, pénzügyi válság elhúzódása (fizetőképes kereslet és gazdaság zsugorodása), települések között egyre kiélezettebb verseny a tőkebefektetőkért, veszélyek a szórakozóhelyeken. Lemorzsolódással veszélyeztetett fiatalok számának növekedése. Romanticizáló, kultúrközpontú víziók, hiányzó társadalompolitikai tervezés. Nem kiegyensúlyozott és állandó támogatási rendszer miatt a programok fenntarthatósága probléma.</p> <p>A szakemberek együttműködése Veszprémben Az intézmények feladatai körében marginalizált helyzetű a függőség, drogprobléma, központosított, szubszidiaritás hiánya.</p>

A megvalósult tevékenységek

A megszólított partnerek nyitottak az együttműködésre, a projekt célközönsége érdekelt a részvételben.

A független fejlődés lehetőségét kínáló társadalmi vállalkozás-fejlesztése és rendszerbe illesztése.

Újabb pályázati források feltérképezése.

Kevesebb alkalom szerintem jobb lenne, mert többen vállalnák.

Az iskolák szempontjából jobb lenne, ha újra lennének gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök, mert így ha munkaidőben van a rendezvény, a többieknek ingyen kell helyettesítenie bennünket, és ezt nem mindenki teszi szívesen.

A szakemberek lelkesedésének lanyhulása

Kevesen vannak, leterheltek, és a feladatok prioritizálása során mind a megelőzés, mind a mentális programok "puha" elemként, esnek ki a feladatsorból.

A megvalósult tevékenységek

A Covid-19 pandémia miatt a személyes jelenléte igénylő programok felfüggesztése, a megtartott személyes jelenléte igénylő programok látogatottsága alacsonyabb az elvárhatónál.

Gyenge érdeklődés a szülők részéről.

Elsősorban a külső körülmények okán beleragadás a reaktivitásba, a proaktív szemlélet kényszerű háttérbe szorulása.

A fenntarthatósággal kapcsolatos forráshiány

Óriási igény lenne a megye valamennyi iskolájában a programokra, de sajnos a megfelelő szakember létszám hiánya ezt nem biztos, hogy lehetővé teszi.

Nehéz volt mozgósítani a szülőket, kevesebb alkalom is elég lenne.

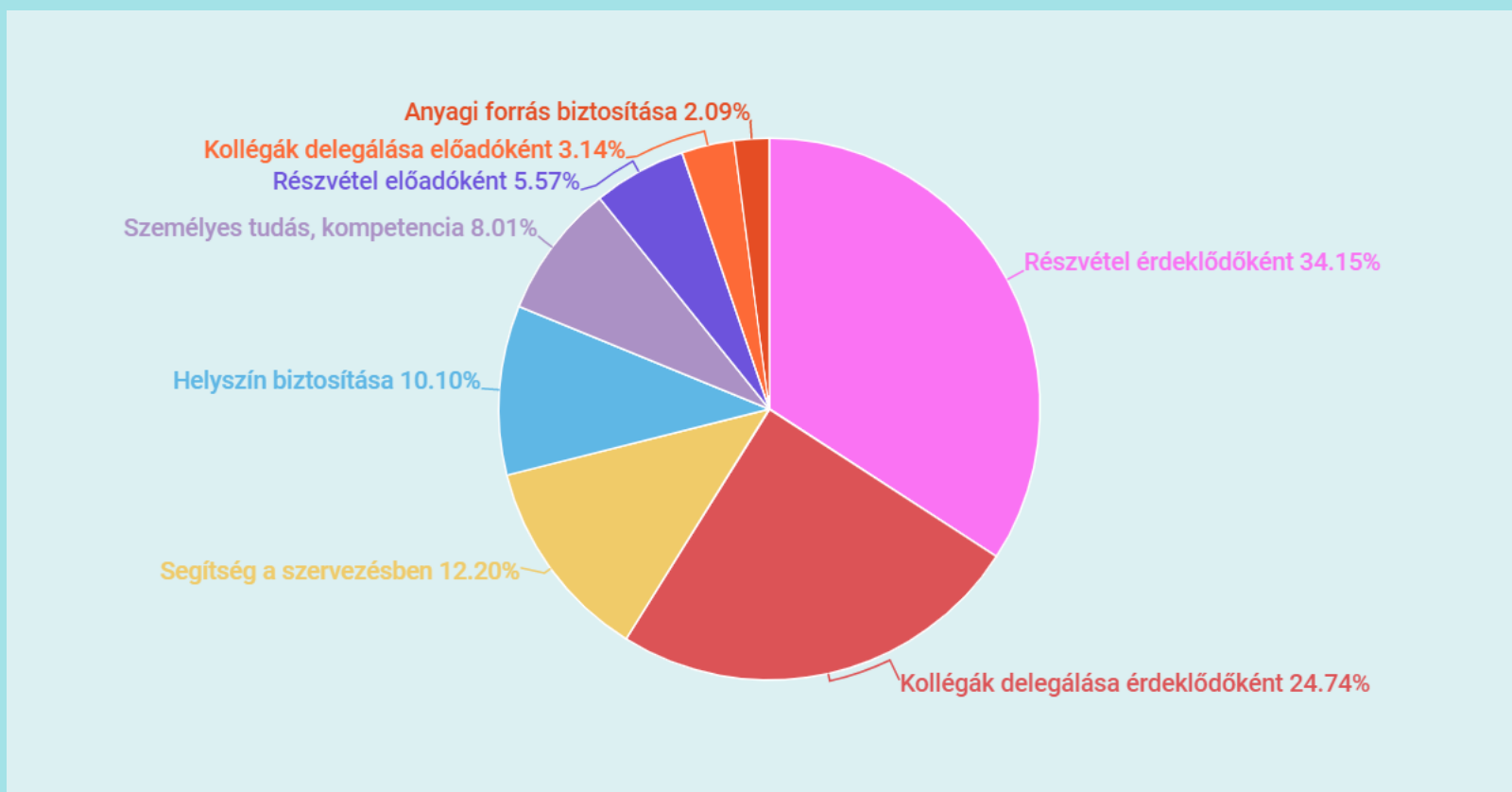
A preventív 15 alkalmas foglalkozásokat többen választanák, ha kevesebb alkalom lenne, mert nehéz ennyi időpontot találni, úgy, hogy ne mindig ugyanazok az órák maradjanak el.

Országos probléma az alacsony kereset, ami miatt sokan nem szeretnék ezen a pályán dolgozni. Elvándorlás.

A válaszadók az alábbi tevékenységgel tudnak hozzájárulni az alábbi arányokban a megvalósítani kívánt programokhoz

A válaszok nagy részét képezi a programokon való részvétel érdeklődőként. Ezen kívül szívesen segítenek a szervezésben, és a helyszín biztosításában, és személyes tudásuk, kompetenciájuk hozzáadásával. Kevésbé vállalnak előadói szerepet, és legkisebb mértékben tudnak hozzájárulni az anyagi forrás biztosításához.

Javaslatok, észrevételek, visszajelzések

A feladatok meghatározása a pályázat tevékenységeinek sorrendjében

A tervezett feladatok megvalósításáért az Alkohol-Drogsegély Ambulancia és munkatársai felelnek.

Az akcióterv és a benne foglalt célok széles körben ismertetésre kerülnek. Megjelenik az Alkohol-Drogsegély Ambulancia honlapján és Facebook oldalán egyaránt.

Kötelezően megvalósítandó önállóan támogatható tevékenységek					
1. Információnyújtáson alapuló programok kialakítása és megvalósítása					
A célokhoz rendelt eszközök, a megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a kapcsolattartás módja	Forrás
<p>Rendhagyó interaktív szülői értekezlet szervezése Veszprémben és Veszprém megyében található általános és középiskolákban tanuló diákok szülei részére. A különböző témájú interaktív előadásokra az iskoláknak és a településeknek a meghirdetést követően lesz lehetőségük jelentkezni.</p> <p>Témakörök:</p> <p>1. A szeréktől való függés tünetei, a szerhasználat jogi aspektusai</p>	<p>A célcsoport A célcsoport a veszprémi és a Veszprém megyei általános és középiskolákban tanuló diákok szülei.</p> <p>A cél a szerhasználat megelőzése és visszaszorítása, a kábítószer-probléma szempontjából veszélyeztetett fiatalok családjainak bevonása, hiteles információk átadása.</p>	<p>Humán erőforrások: 2 fő szociális szakember vezeti a szülői értekezleteket alkalmanként 2 órában.</p> <p>Szervezeti és tárgyi feltételek: Szükséges eszközök: flip chart tábla, projektor, vetítívászon, laptop. Ezek</p>	<p>Tanévenként összesen 1 iskola/település számára szervezzük meg a szülői értekezleteket, iskolánként/településenként 4 alkalommal, alkalmanként minimum 5 fő bevonásával az alábbiak szerint.</p> <p>2021/2022. II. tanév: 4 alkalom</p>	<p>Egyesületünk saját szakemberei látják el a szervezési és lebonyolítási feladatokat az adott iskolák ifjúságvédelmi felelőseinek, a helyi segítő szervezetek, valamint az érintett osztályfőnököknek a segítségével. Szükség szerint</p>	<p>A szülői értekezletek szervezését és lebonyolítását egyesületünk saját szakemberei látják el munkaidőben, így</p>

<p>2. A szociális és egészségügyi szolgáltatások, a szocializáció folyamata</p> <p>3. A kisgyermekkor momentumainak hatása a serdülőkorú viselkedésre, mentális érés, érzelmi egyensúly</p> <p>4. A kábítószer-fogyasztók családi háttere, az egyesületünk által fenntartott Noszlopon működő Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézményében tartózkodó ellátottak bevonása a programba egy alkalommal. A fiatalok mesélnének magukról, az életükről, ami általában rendkívül megérinti a résztvevőket.</p>	<p>A szülők hiteltelen, megbízhatatlan forrásokból (internet, szóbeszéd, más szülők) szerzik ismereteiket a drogokkal kapcsolatban, melyek valótlanok, elnagyoltak. Ez vonatkozik a drogok hatásaira, fajtáira és a jogi szabályozásra egyaránt. A cél, hogy a szülők megkapják a megfelelő információkat a serdülőkor nehézségeivel, a kábítószer-fogyasztás és mentálhigiéné összefüggéseivel kapcsolatban. A szülők a program által kapnak egy fórumot, ahol a nehézségeiket megoszthatják, ez által közelebb kerülve gyermekeikhez és a problémák megoldásához.</p>	<p>rendelkezésre állnak a pályázat jóvoltából.</p> <p>A szülői értekezletek során körben ülve helyezkednek el a szülők, a rövid gondolatindító előadás meghallgatása után pedig lehetőséget kapnak a téma átbeszélésére indító kérdésekkel, gondolatokkal. Az értekezletek alkalmával elektronikus kiadványt küldünk e-mailben a szülőknek, amely ellátja őket információval a gyermekneveléssel és a segítségkéréssel kapcsolatban. A kiadvány a pályázati időszakban elkészült.</p>	<p>2022/2023. tanév: 4 alkalom 2023/2024. tanév: 4 alkalom 2024/2025. I. tanév: 4 alkalom</p>	<p>kérjük a Veszprémi Tankerület és a Veszprémi Szakképzési Centrum segítségét. A program lehetőségét minden félévben meghirdetjük, emailben, és jelentkezési határidőt adunk meg. A kapcsolatot telefonon felvesszük a jelentkező iskolákkal/településekkel.</p>	<p>plusz forrás bevonását nem igényli a program.</p>
---	---	---	---	---	--

2. A szülők és a család bevonásával megvalósuló a családi rendszer megerősítését, a szülői készségek fejlesztését szolgáló speciális programok megvalósítása

A célokhoz rendelt eszközök, a megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a	Forrás
--	------------------------------------	---	--------------------------------	--	--------

				kapcsolattartás módja	
<p>Hozzá tartozói csoportokat szervezünk Noszlopon, az egyesületünk által fenntartott Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézményben.</p> <p>A hozzá tartozói csoportokat havonta két alkalommal, alkalmanként 5 órában szervezzük meg az intézményben szombati napokon. A rehabilitációban részt vevő fiatalokat a szüleik, családtagjaik meglátogatják, és különböző csoportfoglalkozásokon együtt vehetnek részt.</p> <p>A szerhasználat megelőzése és visszaszorítása érdekében szervezzük meg ezt a szemléletformáló programot, célzott beavatkozást a megváltozott szerhasználati mintázatokra is reagálva, különös tekintettel a családok bevonására. A program során kiemelt hangsúlyt fektetünk a családi kapcsolatok minőségének és rendszerének megerősítésére. A program által a hátrányos helyzetű szülők, a sérülékeny személyek és családjaik, a kábítószer-probléma szempontjából veszélyeztetett fiatalok és hozzá tartozóik elérését és a szülői készségek fejlesztését is szolgáló célzott</p>	<p>A célcsoport A hozzá tartozói csoportba a rehabilitációban résztvevő ellátottak szüleit, illetve hozzá tartozóit hívjuk meg és szólítjuk meg, illetve vonjuk be a terápiába.</p> <p>A célok A hozzá tartozói csoport célja, hogy a családtagok is megértsék, hogy milyen folyamatok zajlanak le egy szenvedélybetegség mögött, és a maguk nehézségeit is megoszthassák a csoporttagokkal. A hozzá tartozók között gyakori jelenség, hogy nem tudnak alkalmazkodni az alkoholisták karakteréhez, jellemző vonásaihoz és viselkedéséhez akkor sem, ha már átesett a rehabilitációs kezelésen és „tiszták”. A csoport útmutatást ad ahhoz, hogy a tagok még jobban és még inkább készek legyenek elfogadni önmagukat. Ha</p>	<p>Humán erőforrások:</p> <p>1 fő szociális szakember vezeti a csoportokat havonta kétszer, alkalmanként 5 órában.</p> <p>Szervezeti és tárgyi feltételek:</p> <p>A csoportfoglalkozások interaktív formában zajlanak. A csoportok során elektronikus kiadványt adunk a szülőknek, hozzá tartozóknak, amely ellátja őket információval a család szerepéről, a függőségről és a segítségkérésről kapcsolatban. A kiadvány a pályázati időszakban elkészült.</p>	<p>A hozzá tartozói csoportot havonta két alkalommal valósítjuk meg.</p>	<p>Egyesületünk saját intézményében valósul meg a program saját szakemberei közreműködésével. A hozzá tartozói csoport szerves része az intézmény szakmai programjának.</p>	<p>A hozzá tartozói csoportok szervezését és lebonyolítását egyesületünk saját szakemberei látják el munkaidőben, így plusz forrás bevonását nem igényli a program.</p>

<p>prevenációs programok kerülnek megvalósításra. A csoportban lehetőség van biztonságos keretek között azoknak a családi játszmáknak, dinamikáknak a felismerésére és kezelésére, amelyek az adott betegséghez tartoznak, és amelyek a gyógyulást megnehezítik. A csoport útmutatást ad ahhoz, hogy a tagok még jobban és még inkább készek legyenek elfogadni önmagukat. Ha ezeket a csoporttagok felismerik és kezelik, elősegíthetik a gyógyulást úgy, hogy közben saját magukat is jobban érzik.</p>	<p>ezeket a csoporttagok felismerik és kezelik, elősegíthetik a gyógyulást úgy, hogy közben saját magukat is jobban érzik. A terápia utolsó fázisában, amely az utolsó három hónapot jelenti, főként a családba, környezetbe való visszakerülést támogatja. Ebben a szakaszban elengedhetetlenül fontos, hogy ne csak a hazatérő szenvedélybeteget támogassuk, hanem bevonjuk a családot is a folyamatba. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy megértessük és elfogadtassuk, hogy nemcsak a szenvedélybetegnek van szüksége a változásra, hanem a hozzátartozónak is, legyen az szülő, feleség, barát.</p>	<p>A pályázati támogatásból vásárolt tárgyi eszközök.</p>			
<p>3. Az érzelmi és érték közvetítő nevelést segítő programok megvalósítása</p>					
<p>A célokhoz rendelt eszközök, a megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása</p>	<p>A célcsoport és a célok bemutatása</p>	<p>A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása</p>	<p>A program ütemezése, határidők</p>	<p>Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a</p>	<p>Forrás</p>

				kapcsolattartás módja	
<p>Klubhelyiséget működtetünk az érzelmi és érték közvetítő nevelést segítő programok megvalósítására. Ennek a programnak a megvalósításához a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatától használatba kapott helyiséget először saját költségből felújítottuk, és a pályázati forrásból egy klubhelyiséget alakítottunk ki. A klubhelyiségnek három része van. A Napsugár Klub, a Múltvesztő drogprevenációs szabadulószoza, és a Holdsugár program. A közösségi térrel létrehoztunk a személyes beszélgetéseknek egy olyan helyszínt, ahova a fiatalok betérhetnek, és eltölthetik idejüket, beszélgethetnek, és részt vehetnek a programokon. A közösségi térbe betérőknek lehetőségük van tableteken drogtatókat kitölteni és hasznos információkhoz jutni. A tabletekre letöltöttük az ingyenes VoltEgySzer applikációt, amely 6 modul segítségével nyújt segítséget abban, hogy a felhasználó hiteles forrásból és minél többet megtudhasson az egyes szerekéről, azok kedvelt és nem kívánt hatásairól, veszélyeiről, valamint a megelőzés és a gyógyulás</p>	<p>A célcsoport</p> <p>A Napsugár Klub és a Múltvesztő szabadulószoza célcsoportja a veszprémi fiatalok, középiskolások, egyetemisták, problémás szerhasználók, elterelésben részt vevők, akik megjelennek a klubhelyiség nyitvatartási idejében. A Holdsugár program célcsoportja a Veszprém városában céltalanul cselengő, csoportokba verődött fiatalok, egyébként pedig bárki által látogatható a program, aki betartja a házirendet. Olyan nehezen kezelhető gyermekekről és fiatalokról van szó, akiknek a normáktól jelentősen eltérő megnyilvánulásaik vannak. Olykor ellenállás, indulati kitörések jellemzőek, az önszabályozó képességük gyengének mutatkozik, a testi, a kognitív, az érzelmi és</p>	<p>Humán erőforrások:</p> <p>A Napsugár Klubba két fő jelenléte szükséges a teljes nyitvatartási idő alatt hétköznaponként.</p> <p>A Múltvesztő drogprevenációs szabadulószoza működtetéséhez 1 fő szükséges az előre megbeszélte időpontokban.</p> <p>A Holdsugár programhoz 2 fő szakember és 1 fő pszichológus szükséges.</p> <p>A prevenció programban a Veszprémi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési előadói, vagy iskolarendőrei, a Veszprém Megyei</p>	<p>A Napsugár Klubot a pályázati időszak vége után 2 hónapig, 2022. január 31. napjáig tudjuk működtetni 1 kolléga alkalmazásával saját forrásból hétköznaponként 9 és 17 óra közötti nyitva tartással.</p> <p>2022. február 1. napjától 2022. december 31-ig a Veszprém Balaton 2023 Zrt. által kiírt pályázati forrásból biztosítjuk a Napsugár Klub programjait átalakítva azokat kulturális és művészeti felzárkóztatás céljából.</p> <p>Rendőrségi bűnmegelőzési foglalkozások bevezetése a Napsugár Klubban negyedévente 1 alkalommal.</p>	<p>A Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata a helyiséget biztosítja a Napsugár Klub, a Múltvesztő drogprevenációs szabadulószoza, és a Holdsugár Klub működéséhez.</p> <p>A prevenció programhoz a Veszprém Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály biztosítja egészségfejlesztő kollégákat.</p> <p>A Veszprémi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési előadók és iskolarendőrök biztosítását vállalja a program megtartásához, és a bűnmegelőzési</p>	<p>A Napsugár Klubot a pályázati időszak vége után 2 hónapig, 2022. január 31. napjáig tudjuk működtetni 1 kolléga alkalmazásával saját forrásból. Ezt követően szükséges további pályázati forrás, vagy egyéb támogatás bevonása. 2022. február 1. napjától</p>

<p>lehetőségeiről. Mobilizált drogprevenációs lehetőségként az alábbiakat nyújtja: Kvíz</p> <p>Játszhatnak kvízzel, ahol 100%-os teljesítmény esetén a maximális elért pontszámot bemutatva számos konditeremben ingyen edzhetnek az ország több városában is. Képregények</p> <p>Interaktív animációkkal kísért képregényeken keresztül ismerhetik meg két szerhasználó fiú és lány történetét és azokat a védő-és kockázati tényezőket, amik segíthetik vagy hátráltathatják a szerhasználatról való leszokást. Szer – tár</p> <p>Megtudhatják, hogy az egyes szereket mióta használja az emberiség, valamint, hogy használatuk milyen kockázatokat rejthet. Fontos információkat kaphatnak mind a klasszikus szerekről, mind az új szintetikus drogokról (pl. designer drogok). Elváltozás-sokk</p> <p>Egy sziluetten megjelenő pontokra bökkve megismerhetik az egyes szerek férfi és női testre és viselkedésre gyakorolt azonnali, rövidtávú és hosszú távú hatásait. Ha ő tenné...</p> <p>Választható mondatok segítségével beszélgethetnek egy virtuális szerhasználóval. A feladat, hogy jó irányba tereljék Őt. Mivel</p>	<p>pszichés érés eltérő üteme jellemzi őket. Megjelenik viselkedésükben az agresszió és a visszahúzóadás egyaránt. A prevenációs foglalkozások fő célcsoportja az általános iskolák 7-8. osztályai.</p> <p>A célok</p> <p>A klubhelyiségben a fiatalok, iskolások, egyetemisták, problémás szerhasználók fogadása, akik fontosnak tartják a szermentes közösségi tereket, és szívesen beszélgetnek a szakemberekkel. Cél, hogy a bizalom kialakulása után feltárják a problémáikat, nehézségeiket, családi konfliktusaikat, amelyeket segítségünkkel meg tudnak oldani. Fontos, hogy legyen egy viszonylag szabadabb közösségi tér, ahol ezeknek a fiataloknak a lelkével tudunk foglalkozni és ápolni azt. A Holdsugár Program célja, hogy a fiatalok együtt tudjanak lenni, felügyelt foglalkozáson részt venni, sportolni, beszélgetni, a</p>	<p>Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya egészségfejlesztő munkatársai, illetve saját szociális szakembereink vesznek részt.</p> <p>A négy kérdőíves felmérést saját szociális szakembereink végzik.</p> <p>Szervezeti és tárgyi feltételek:</p> <p>A helyiség rendelkezésre áll az önkormányzat jóvoltából.</p> <p>Csocsó asztal, pingpong asztal, játékok, bútorok, konyhai eszközök, elektronikai eszközök, babzsákfotelek, berendezési tárgyak rendelkezésre állnak a pályázati támogatás jóvoltából.</p>	<p>A Múltvesztő drogprevenációs szabadulósorozatban előre egyeztetett időpontokban a Napsugár Klubban alkalmazott 1 fő kolléga tud részt venni 2022. január 31. napjáig. Ezt követően az ambulancia saját szakemberei tudják lebonyolítani az előre egyeztetett időpontokban a csoportok vezetését.</p> <p>A Holdsugár programot péntekenként és szombatonként valósítjuk meg 17 és 22 óra között amennyiben további pályázati forrás rendelkezésre áll. Pályázati forrás nélkül sajnos nem tudjuk megvalósítani.</p> <p>Az általános iskolai prevenációs programban az alábbiak szerint vesznek részt iskolák:</p>	<p>foglalkozásokhoz a Napsugár Klubban.</p> <p>Egyesületünk saját szakembereit biztosítja az általános iskolai prevenációs programhoz.</p> <p>Egyesületünk szakemberei összefogják, koordinálják a prevenációs csapatot, amelyet a fenti együttműködők alkotnak.</p> <p>A program lehetőségét minden félévben meghirdetjük, email- ben, és jelentkezési határidőt adunk meg. A kapcsolatot telefonon felvesszük a jelentkező iskolákkal. A beosztásokat az adott iskolai kapcsolattartókkal</p>	<p>2022. december 31-ig a Veszprém Balaton 2023 Zrt. által kiírt pályázati forrás.</p> <p>A rendőrségi bűnmegelő zési foglalkozá sokat jószoigálat i tevékenysé gként ajánlja fel a Veszprémi Rendőrkap itányság.</p> <p>A Múltvesztő drogpreve nációs szabadulós orozatban a</p>
---	---	--	---	---	---

<p>számos ellenállás van benne, nem lesz egyszerű dolguk! Kit keressek? Végül hozzáférhetnek a Magyarországon elérhető, megyénként kiemelt ellátóhelyek listájához.</p> <p>A közösségi térben előre meghatározott időpontokban filmklubot működtetünk, amikor olyan filmeket nézhetnek meg a fiatalok, amelyek érzelmileg különböző hatásokat váltanak ki. A filmek megtekintése után egy feldolgozó beszélgetésben lesz részük.</p> <p>A közösségi térben a kollégák esetmunkát végeznek a megjelenő fiatalok körében. Egy olyan komplex pszichoszociális segítséget nyújtanak, amely középpontjába az egyént és annak szociális környezetét, családját helyezik. Az egyéni esetkezelés és a segítő beszélgetések során egyenrangú félként, a segítséget kérő emberi méltóságát szem előtt tartva, annak önfenntartó képességét erősítve végzik tevékenységüket. A segítő kapcsolatban megszülető cselekvési lehetőségek által támogatják és elősegítik a fiatalok társadalomba való visszailleszkedését.</p> <p>Munkájuk során fontos az információszerzés, segítség az</p>	<p>bizalom kialakulása után pedig személyes segítséget kérni. Fontos cél a bűnmegelőzés is. A szakemberek a jelenlétükkel és a személyiségükkel, a gyerekekkel való foglalkozások során részt vesznek az érzelmi és értékközvetítő nevelésben.</p> <p>Fontos cél, hogy ezek a csoportokba verődve, vagy magányosan csellengő fiatalok a péntek és szombat estéket 17 órától 22 óráig kulturált környezetben, emberséges bánásmód, felügyelet mellett töltsék.</p> <p>A hosszú távú cél, hogy olyan teret és szabadidő eltöltési alternatívát biztosítsunk a fiatalok számára, ahol népszerűsíthetjük a drogprevenció fontosságát és releváns értékeket közvetítünk, és csökkentjük a droghasználatot a városban.</p> <p>Ez a program a mentális biztonságérzet növelését és a preventív ismeretek átadását is lehetővé teszi. Egy olyan szabadidős programot hozunk</p>	<p>Étkezés a Holdsugár programban.</p> <p>Programokhoz irodaszer biztosítása.</p> <p>Tisztítószer.</p>	<p>2021/2022. II. tanév: 1 általános iskola 2022/2023. tanév: 2 általános iskola 2023/2024. tanév: 2 általános iskola 2024/2025. I. tanév: 1 általános iskola</p> <p>A preventív foglalkozások tanévenként 2 veszprémi és igény esetén Veszprém megyei általános iskolában, iskolánként 2-2 osztályban valósul meg. A program 15 alkalomból áll.</p> <p>Mindegyik alkalom 45 perces. Az osztályok az osztálylétszám tekintetében további 2 csoportra oszlanak.</p> <p>Kivéve a rendőrség által tartott foglalkozásokon, mivel a rendőrség részéről az adott iskola iskolarendőre tud részt venni, aki az egész</p>	<p>közösen készítjük el az alapján, hogy az iskola mely időpontokban tudja fogadni kollégáinkat. Az osztályokat a kapcsolattartók, osztályfőnökök, ifjúságvédelmi felelősök javaslatára választjuk ki.</p> <p>A kapcsolattartás elektronikus, telefonos és személyes úton történik.</p>	<p>Napsugár Klubban alkalmazott 1 ö kolléga tud részt venni 2022. január 31. napjáig. Ezt követően az ambulanci a saját szakemberei tudják lebonyolítani az előre egyeztetett időpontokban a csoportok vezetését saját munkaidejükben plusz forrás bevonása nélkül.</p>
---	---	--	--	---	---

<p>információ, a probléma elmondásban, megosztásban, kapcsolatteremtés, ráirányítás, fókuszálás, értelmezés, direkt kérdések az érzelmekre. Továbbirányítás pszichológushoz, vagy egyéb ellátásokhoz.</p> <p>A Múltvesztő drogprevenációs szabadulószoza egy olyan interaktív tevékenység, amelyben nem csak a kijutáshoz szükséges feladatok megoldása a cél, hanem azok az érzések és élmények, amelyeket a feladatok és a történet során átélnek, az esetleges személyes érintettség felszínre kerülése, és nem utolsósorban a csapatmunka által előtérbe kerülő együttműködés, egymásra hangolódás, közös eredmény elérése.</p> <p>A szabadulószozobát ingyenesen látogathatják a fiatalok, csak előzetes regisztráció szükséges hozzá. A regisztrációk kezelését és a csoportok fogadását, valamint a szabadulás utáni feldolgozó beszélgetést a közösségi térben alkalmazott 2 fő végzi. A szabadulószozobába bárhonnán érkezhetnek csapatok, de a megyei iskolákkal felvesszük a kapcsolatot, hogy tanítási idő keretében biztosítsák a diákoknak a lehetőséget pedagógus kísérelő jelenlétével, aki megvárja őket,</p>	<p>létre ezzel, amelynek hosszú távú hatása a közös sport és szabadidős tevékenységek által a felnőtt társadalom pozitív részvételét erősítik a fiatalok életében, elősegítve a generációk közötti pozitív mintaadás lehetőségét, az értékszemplélet formálásának lehetőségeit. További hosszú távú hasznosulás az alternatív szabadidős programok szervezése és olyan helyszín kialakítása, ahol ezek a programok helyet kaphatnak. A szerhasználat megelőzése és visszaszorítása érdekében a program során nagy hangsúlyt fektetünk a prevencióra, különösen a szemléletformálásra a fiatalok körében, az egészség-érték alapú szemléletmód kialakítására, a célzott speciális programok, beavatkozások megvalósítására a különösen veszélyeztetett, marginalizált, illetve hátrányos helyzetű fiatalok körében. A programban megvalósuló közösségi, szabadidős</p>		<p>osztálynak egyben tartja a foglalkozást.</p> <p>Fontos lenne a védőnők, az iskolai szociális munkások és új szereplők képzése, amennyiben lesz pályázati lehetőség.</p>		<p>A Holdsugár program megvalósításához további pályázati, vagy egyéb forrásokra van szükség.</p> <p>A prevenció program szervezése t és lebonyolítását, illetve az ahhoz kapcsolódó kérdőíves felmérés elvégzését, feldolgozását egyesületünk saját szakemberei látják el</p>
--	---	--	--	--	--

<p>amíg végeznek. A szabadulószo- tematikáját saját szociális szakembereink dolgozták ki. A történet egy középiskolás lány és fiú kapcsolatából indul, akik szerelmesek lesznek egymásba. A játék első kis részében a történetük előzményeit tudják összerakni a feladatok segítségével, a másik felében a történetük folytatását. A történetben megjelenik a kábítószer-használat, a kortárshatás, a családon belüli erőszak, a csonka család, a nem kívánt terhesség témaköre is.</p> <p>A Napsugár Klubot személyesen rendszeresen látogató gyerekek, fiatalok a lakótelepen élnek, sokszor érzelmileg elhanyagolt, csonka, vagy addikcióval élő, sokszor bántalmazó családból származnak. Személyes megjelenésük alkalmával tudjuk nekik biztosítani a meghirdetett programokat, segítséget a házi feladatban, segítséget bármely napi problémájukban (konfliktusok, csalódások, agresszió, stb.). A kollégák egy támogató, biztonságos közeget nyújtanak számukra. A gyermekek és fiatalok nagy része problémás környezetből származik, és nehezen kezelhető.</p>	<p>programok által a közösségi szemléletformálás is megvalósul. Az iskolák az egészségfejlesztés és a célzott megelőzés kiemelt színterei. Ezért a prevenciós program célja, hogy a program által a célcsoport körében vonzóvá tegyünk az egészséges életmódot, az egészséges életvezetésre való attitűdöt, a szermentes életet. Megelőzzük a droghasználatot, csökkentjük a visszatérő és rendszeres droghasználatot, a droghasználat kezdetét minél későbbi életkorra toljuk ki. Cél a szociális készségek fejlesztése, az ismeretek rendszerezése, a kommunikáció fejlesztése, a stressz kezelésének megtanítása, hogy bizalmi kapcsolat jöjjön létre a diákok és a csoportvezetők között. Fontos, hogy a csoportban való aktív részvétel hatására lehetőségük legyen a feladatok, játékok közben létrejövő érzéseik</p>				<p>munkaidőb- en, így plusz forrás bevonását nem igényli a program.</p>
--	--	--	--	--	--

<p>Ezen a helyen valósítjuk meg a híres óbudai kezdeményezés után a Holdsugár programot, amelynek célja, hogy Veszprémben, a csoportokba verődve, vagy magányosan csellengő fiatalok meghatározott napokon, általában pénteken és szombaton a délutáni, esti órákat 17 órától 22 óráig sporttal, érték közvetítő csoportfoglalkozásokkal töltsék el kulturált környezetben, emberséges bánásmód mellett. A klubhelyiség nyitvatartása mindig az igények szerint történik, a célcsoport jelzéseihez és a programok alakulásához igazodva.</p> <p>A helyiség alkalmas más csoportfoglalkozások, workshopok, megbeszélések, sajtótájékoztatók, képzések, önszervező csoportok megvalósítására.</p> <p>Ennek a programelemnek a keretében valósítjuk meg a „Szertelenül, vidáman” komplex drogprevenációs iskolai egészségfejlesztési programot általános iskolák számára. A „Szertelenül, vidáman” programunk rendelkezik a Nemzeti Népegészségügyi Központ által kiadott szakmai ajánlással.</p>	<p>kifejezésére és megélésére, a diákok váljanak nyitottabbá az új módszerek befogadására, a foglalkozásokon való részvételben örömeiket leljék, a közös munka hatására egy csoporthoz való tartozás érzését felfedezzék magukban, az együttes munka, az összetartozás érzése előkerüljön bennük, és hogy számukra eddig ismeretlen értékeket fedezzenek fel önmagukban és társaikban.</p> <p>A prevenciós program hosszú távú célja, hogy növekedjen a városban az olyan programokra és kezdeményezésekre való igény, amelyek bátorítják és megerősítik a kábítószerrel nem fogyasztó fiatalokat, illetve népszerűsítik a szermentes életformát. Általa az iskolai egészségfejlesztés és a drogprevenáció hatóköre kiszélesedik.</p>				
--	---	--	--	--	--

A szakemberek a foglalkozásokat pedagógusok jelenléte nélkül interaktívan, lehetőség szerint körben ülve, a probléma alapú tanulás módszerére alapozva vezetik az alábbiak alapján. A foglalkozások sorrendje felcserélhető.

	A foglalkozást vezetői	Általános iskolások részére	Középis kolások részére
1. alk.	Egyesületünk munkatársai	Bemutakozás másként	
2. alk.	Veszprémi Rendőrkapitánysegmunkatársai közül 1 fő vezeti a foglalkozást	Jogi ismeretek	

	kozás t.						
3. alk.	Egye sületü nk	Ismeretátadás					
4. alk.	munk atársai						
5. alk.	A Vesz prém Megyei	Energiaitalok	Energiait alok, legális szerek				
6. alk.	Korm ányhi vatal Népe gészs égüg yi	Dohányzás, alkohol, vízipipa	Reklámo k, fogyaszt ói társadalo m				
7. alk.	Főosz tályá nak egész ségfej lesztő munk atársai 3 alkal omm al veszn ek részt a progr amba	Viselkedéses függőségek	AIDS, egészség em témakör				

	n. Mind egyik foglal kozás t 1 fő vezeti , és egy adott csopo rtban mind a 3 foglal kozás on ugya naz a szem ély van jelen a diáko kkal.							
8. alk.	Egye sületü nk szake mber ei 11	Szociális készségek fejlesztése: Személyiség és szerhasználat, nemet mondás						
9. alk.	alkal omm al	Szociális készségek fejlesztése: Stresszkezelés						
10. alk.	veszn ek részt	Szociális készségek fejlesztése: Konfliktuskezelés						

11. alk.	a progr amba	Szociális készségek fejlesztése: Értékrend, család					
12. alk.	n. Mind egyik	Szociális készségek fejlesztése: Tolerancia, empátia, szolidaritás					
13. alk.	foglal kozás t 1 fő	Szociális készségek fejlesztése, együttműködés					
14. alk.	vezeti , és egy adott	Szociális készségek fejlesztése: Relaxáció, csapatjáték					
15. alk.	cso rtban mind a 11 foglal kozás on ugya naz a szem ély van jelen a diáko kkal.	Zárás					
<p>A diákokat az általános iskolákban mindkét tanévben a program elején és végén egy kérdőíves felmérésben részesítjük, hogy felmérjük a tudás és az attitűd változását, valamint a</p>							

droghasználati és szabadidő eltöltési szokásokat. Mindkét tanévben mindegyik általános iskolással a program elején és végén töltetünk ki kérdőívet.					
4. Az intézményrendszerre vonatkozóan együttműködési kötelezettség: területi együttműködés kialakítása					
A célokhoz rendelt eszközök, a megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a kapcsolattartás módja	Forrás
Workshopok szervezése különböző aktuális témakörben, alkalmanként 2 órában.	<p>A célcsoport A szerfogyasztó és ebből a szempontból veszélyeztetett fiatalokkal foglalkozó szervezetek, intézmények és azok képviselői, szakemberei Veszprém megyében.</p> <p>A célok Célunk a szerfogyasztó és ebből a szempontból veszélyeztetett fiatalokkal foglalkozó szervezetek, intézmények és azok képviselőinek, szakembereinek területi és szakmai alapon való</p>	<p>Humán erőforrások: 2 fő szociális szakember a workshopok lebonyolításáért és a kapcsolattartásért.</p> <p>A workshopok moderálását 1 fő szociális szakember végzi.</p> <p>Szervezeti és tárgyi feltételek: A helyszínt az egyesületünk intézménye, a</p>	A szerfogyasztó fiatalokkal foglalkozó szervezetekkel, intézményekkel évente 1 workshop szervezése. 2022. 1. workshop 2023. 2. workshop 2024. 3. workshop	A workshopokat saját kollégáink szervezik. A partnerek feladata az aktív részvétel, és alkalmanként egy gondolatindító témakör felvezetése, bemutatása. Az aktuális workshopok meghívóját elektronikus úton küldjük ki, és a két workshop közötti időszakban elektronikusan,	A workshopok szervezését és lebonyolítását egyesületünk saját szakemberei látják el munkaidőben, így plusz forrás bevonását nem

	<p>együtműködésének kialakítása és fejlesztése. Fontos a helyi összefogás erősítése, a probléma iránti érzékenyítés, a kábítószer-probléma megelőzése és kezelése érdekében a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum bevonásával. Célunk a párhuzamos beavatkozások csökkentése a közösségi kohézió erősítésével.</p> <p>A program során fontos cél, hogy az új pszichoaktív anyagok megjelenésével a változó szerhasználati magatartások kapcsán felmerült új helyzetek felismerésére és kezelésére felkészítő workshopok keretében a célcsoporttal foglalkozó szakemberek szakmai ismeretei bővüljenek. A helyi kábítószer-probléma megelőzés és a korai kezelésbevitel elősegítése érdekében a helyi együtműködések erősítése és fejlesztése által csökkenjenek a párhuzamos beavatkozások, ugyanakkor erősödjön a</p>	<p>Szenvedélybetegek Nappali Ellátó Intézménye nyújtja.</p>		<p>telefonon és személyesen történik a kapcsolattartás.</p>	<p>igényli a program.</p>
--	---	---	--	---	---------------------------

	<p>közösségi kohézió, valamint megfelelő és hatékony beavatkozások kerüljenek kidolgozásra. A különböző szinterek közös munkája során pedig megjelenik a probléma kezelésére irányuló multidiszciplinaritás.</p> <p>Hosszú távú cél, hogy erősödjön a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szerepvállalása és koordinációs tevékenysége, és javulhat az ágazatok közötti, illetve a helyi szintű együttműködések hatékonysága.</p>				
5. A hosszú távú hatások elérése érdekében helyi akcióterv elkészítése					
A célokhoz rendelt eszközök, a megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a kapcsolattartás módja	Forrás
A helyi akcióterv megvalósulása érdekében annak folyamatos figyelemmel kísérése, aktualizálása.	A célcsoport A célcsoport a veszprémi szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szakterület,	Humán erőforrások: Az akcióterv folyamatos	A fejlesztés eredményeként elkészített, a jövőbeni megelőzési és	A helyi akcióterv megvalósításához való aktív hozzájárulás az	A helyi akcióterv figyelemmel

<p>A megvalósítás során a prevencióval közvetlenül foglalkozó szakemberek, a kábítószer-probléma szempontjából érintett szakterületen dolgozó szakemberek, a fiatalokat befogadó közösségek, valamint a szerhasználat jelenségével kapcsolatba kerülő intézmények, szervezetek képviselői dolgoznak majd együtt.</p>	<p>az egészségügy, a rendőrség, a büntetés-végrehajtás, a pártfogó felügyelet és az érintett civil szervezetek.</p> <p>A célok A helyi akcióterv megvalósítása, amely a szervezetek és Veszprém jövőbeni megelőzési és szolgáltatásszervezési feladataihoz, tervezéséhez nyújt információkat.</p> <p>A helyi akcióterv hosszú távú célja, hogy megmutatkozzon az ágazatok közötti együttműködésben a felelősségi körök és a megvalósítás kulcsszereplőinek rögzítésének kiépülésében. A helyi kábítószer-probléma megelőzése és a korai kezelésbevitel elősegítése érdekében a helyi együttműködések erősödjenek, és csökkenjenek a párhuzamos beavatkozások, ugyanakkor erősödjön a közösségi kohézió, valamint megfelelő és hatékony</p>	<p>figyelemmel kísérését és aktualizálását 1 fő szociális szakember vezeti az egyesületünk részéről, egyeztetve az együttműködő partnerekkel.</p>	<p>szolgáltatásszervezési feladatok tervezéséhez segítséget nyújtó 1 db helyi akcióterv folyamatos figyelemmel kísérése, aktualizálása 3 éven keresztül a projekt fizikai befejezésétől számítva, 2024. november 30. napjáig.</p>	<p>egy programelemeknél leírtak szerint. A programokkal kapcsolatban folyamatos visszajelzés az akcióterv aktualizálása céljából. A kapcsolattartás történhet elektronikus úton, telefonon és személyesen.</p>	<p>kísérését, aktualizálását egyesületünk saját szakembere látja el munkaidőben, így plusz forrás bevonását nem igényli a program.</p>
--	---	---	---	--	--

	beavatkozások kerüljenek megvalósításra. A különböző szintek közös munkája révén pedig jelenjen meg a probléma kezelésére irányuló multidiszciplinaritás.				
Választható önállóan támogatható tevékenységek					
1. A fiatalok pszichés, magatartási, beilleszkedési és kapcsolati problémáinak kezelését segítő programok megvalósítása, valamint az életvezetési készségek és a szociális (társas) befolyásolás és interperszonális készségek fejlesztése					
A célokhoz rendelt eszközök, a megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a kapcsolattartás módja	Forrás
<p>Programok a Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási intézetben a fiatal férfi és női fogvatartottak számára egyaránt.</p> <p>A kábítószerrel kapcsolatos bűnelkövetés miatt az intézetben tartózkodó fiatal fogvatartottak részére szociális készségfejlesztő, prevencióss beavatkozásokat valósítunk meg.</p>	<p>A célcsoport A Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben tartózkodó fogvatartott fiatal nők és férfiak.</p> <p>A célok Cél a Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben tartózkodó fogvatartott nők és férfiak társadalomba való visszaintegrálása. A</p>	<p>Humán erőforrások:</p> <p>2 fő szociális szakember a szociális készségfejlesztő és prevencióss foglalkozások megtartásához.</p> <p>Szervezeti és tárgyi feltételek:</p> <p>Kreatív eszközök a szociális</p>	<p>A szociális készségfejlesztő és prevencióss foglalkozások megtartására heti 1 alkalommal 2 órában kerül sor 2024. november végéig, előre egyeztetett időpontokban. Egy csoport számára 10 alkalmas tematikával.</p>	<p>A Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet biztosítja a szociális készségfejlesztő és prevencióss foglalkozások helyszínét, a programokra a résztvevőket, és közreműködik a programok szervezésében. A kapcsolatot</p>	<p>A foglalkozásokat egyesületünk saját szakemberei látják el munkaidőben, így plusz forrás bevonását nem igényli a</p>

	<p>programok által fejlődjenek életvezetési készségeik és interperszonális készségeik egyaránt.</p> <p>A program hosszú távú célja, hogy népszerűsítse a szermentes életformát.</p>	<p>készségfejlesztő és prevenció foglalkozásokra.</p>	<p>Évi 2 alkalommal családi nap szervezése gyermeknap és karácsony közeledtével mikuláscsomaggal és gyermeknapi ajándékkal.</p> <p>A programok csak akkor indulhatnak, ha a korona vírussal kapcsolatos korlátozásokat feloldják.</p>	<p>elektronikus úton, telefonon és személyesen tartjuk.</p>	<p>program. A kreatív eszközöket, mikuláscsomagot, ajándékot saját forrásból biztosítjuk.</p>
--	---	---	---	---	---

2. A területi együttműködés keretében megtartásra kerülő egyeztetéseken túl közvetlenül a célcsoporttal foglalkozó szakemberek számára további szakmai műhelyek és esetmegbeszélő csoportok tartása

A célokhoz rendelt eszközök, a megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a kapcsolattartás módja	Forrás
---	---	--	---------------------------------------	---	---------------

<p>Szakmai megbeszélések szervezése különböző témakörrel Veszprémben és Veszprém megyében.</p>	<p>A célcsoport Veszprémben és Veszprém megyében a családokkal, gyermekekkel, fiatalokkal, a szerfogyasztó és ebből a szempontból veszélyeztetett fiatalokkal foglalkozó szervezetek képviselői, szakemberei a program célcsoportja.</p> <p>A célok A program során fontos cél, hogy az új pszichoaktív anyagok megjelenésével a változó szerhasználati magatartások kapcsán felmerült új helyzetek felismerésére és kezelésére felkészítő szakmai megbeszélések keretében a célcsoporttal foglalkozó szakemberek szakmai ismeretei bővüljenek. Fontos a helyi összefogás erősítése, a probléma iránti érzékenyítés, a kábítószer-probléma megelőzése és kezelése érdekében a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum bevonásával. Célunk a párhuzamos beavatkozások</p>	<p>Humán erőforrások:</p> <p>A szervezés és lebonyolítás 1 fő szociális szakember feladata.</p> <p>A szakmai műhelyek során egy-egy előadót kérünk fel egy gondolatindító előadás megtartására.</p> <p>1 fő szociális szakember moderálja az adott témával kapcsolatos szakmai felvetések megbeszélését.</p> <p>Szervezeti és tárgyi feltételek:</p> <p>A helyszínt az egyesületünk intézménye, a Szenvedélybetegek Nappali Ellátó Intézménye nyújtja.</p>	<p>A szerfogyasztó fiatalokkal foglalkozó szervezetekkel, intézményekkel évente 2 szakmai megbeszélés szervezése alkalmanként 2 órában az alábbi ütemezéssel: 2022. 1.-2. szakmai megbeszélés 2023. 3.-4. szakmai megbeszélés 2024. 5.-6. szakmai megbeszélés</p> <p>Az adott szakmai megbeszélés témakörét előtte egyeztetjük az előadókkal. Az előadókat pedig az alapján választjuk ki, hogy vállalják-e jászolgálati tevékenységként, illetve milyen aktuális szükségleteket tudunk feltérképezni.</p>	<p>Egyesületünk saját szervezésben valósítja meg a szakmai találkozókat. A partnerek feladata az aktív részvétel, a gondolatindító témakörök, előadások felvezetése előre meghatározott témakörökben. A meghívókat elektronikus úton küldjük ki. A további kapcsolattartás történhet szintén elektronikus úton, telefonon, személyesen.</p>	<p>A szakmai találkozókat egyesületünk saját szakemberei szervezik munkaidőben, így plusz forrás bevonását nem igényli a program. Az előadók jászolgálati tevékenységként tudják vállalni az előadásokat, így további forrás bevonását nem igényli a program.</p>
--	---	--	--	---	---

	<p>csökkentése a közösségi kohézió erősítésével.</p> <p>További cél a szakemberek szakmai tapasztalatának és beleérző képességének támogatása.</p> <p>A szakmai találkozók a szakemberek számára egy olyan szakmai segítő háttérrel nyújt, ami sok oldalról előnyös. Szakmai magabiztosságot kaphatnak, nem kell az „egyedül kell megoldanom” problémájával szembenézni. Időt, energiát takaríthatnak meg a szakemberek a szakmai zsákutcák elkerülésével, és reményeink szerint a legnagyobb nyertesei a szervezetekkel kapcsolatban álló családok lesznek, ahol a gyermekek és szülők valamilyen problémával küzdenek.</p> <p>Hosszú távú cél, hogy erősödjön a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szerepvállalása és koordinációs tevékenysége, és javulhat az ágazatok</p>				
--	--	--	--	--	--

	<p>közötti, illetve a helyi szintű együttműködések hatékonysága.</p> <p>A konferenciákon, szakmai napokon és a szakmai megbeszéléseken a szakmaközi, szakterületek közötti együttműködés alakuljon ki, személyes kapcsolatok alakuljanak ki, fejlődjön a kommunikáció, a résztvevő szakemberek érzékenyebbé váljanak.</p>				
Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek					
1. Csoportos foglalkozások szervezését és önszervező csoportok bevonását segítő programok					
A célokhoz rendelt eszközök, megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a kapcsolattartás módja	Forrás
<p>Nyílt nap szervezése a Noszlopon működő Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézményének szakmai programjának bemutatása alkalmából. Évente 2 alkalommal szervezünk nyílt napot szakemberek és érintettek számára egyaránt, melynek helyszínét a</p>	<p>A célcsoport A célcsoport a velünk együttműködő, családokkal, gyermekekkel, fiatalokkal, szerfogyasztókkal és ebből a szempontból veszélyeztetett fiatalokkal foglalkozó</p>	<p>Humán erőforrások: 1 fő szociális szakember szervezi a nyílt napokat. 1 fő szociális szakember vezeti a nyílt</p>	<p>Évente 2 alkalommal szervezünk nyílt napot. 2022. 1.-2. nyílt nap 2023. 3.-4. nyílt nap 2024. 5.-6. nyílt nap</p>	<p>Az együttműködő partnerek feladata, hogy biztosítsák a kollégáik részvételét a nyílt napokon, valamint az általuk gondozott fiatalok,</p>	<p>A nyílt napokat egyesületünk saját szakembereink szervezik</p>

Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézménye adja Noszlopon. A nyílt napokon a megjelentek részt vehetnek egy-egy csoportfoglalkozáson. A végén pedig kötetlen beszélgetés és ismerkedés, szakmai kapcsolatok kialakítása.	szervezetek szakemberei és az általuk ellátott fiatalok, szerhasználók, családok. A célok A cél az, hogy a célcsoport megismerje a rehabilitációs intézmény programjait és elősegítse a kezelésbe vételt, és ez által az interaktív és közösségformáló tevékenységeket előmozdítsa.	napokon a csoportfoglalkozásokat 6 alkalommal, alkalmanként 3 órában. Szervezeti és tárgyi feltételek: A helyszínt az egyesületünk intézménye, a Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézménye nyújtja.		szerhasználók jelenlétét. A meghívókat elektronikus úton küldjük ki. A további kapcsolattartás történhet szintén elektronikus úton, telefonon, személyesen.	munkaidőben, így plusz forrás bevonását nem igényli a program.
---	--	--	--	---	--

2. Alternatív szabadidős programok megvalósulása: a generációk közötti pozitív mintaadás lehetőségét, az értékszempléket formálásának lehetőségeit elősegítő szabadidős programok, amelyek közös kulturális, művészeti, sport és közhasznú tevékenységek által a felnőtt társadalom pozitív részvételét erősítik a fiatalok életében

A célokhoz rendelt eszközök, megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a kapcsolattartás módja	Forrás
Roma program Devecserben gyermekek, fiatalok, szüleik és nagyszüleik számára Sportnap	A célcsoport A program célcsoportja a hátrányos helyzetű, több generációs devecseri roma családok.	Humán erőforrások: 5 fő szociális szakember végzi a helyszíni lebonyolítást 6 alkalommal,	A közösségfejlesztés és a feszültségoldás alternatíváinak figyelembe vételével szabadidős programok szervezése, 6 alternatív	A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Somló-környéki Biztos Kezdet Gyerekház szakmai vezetője és	A programok megvalósítását és szervezését saját

<p>Egy-egy sportnap az alábbi programokat tartalmazza:</p> <p>Sorversenyek Csocsóbajnokság Pingpong bajnokság Foci</p> <p>Kiegészítő programok:</p> <p>Kreatív foglalkozások, ahol a gyerekek és a szülők is rajzolhatnak, festhetnek. Családi fotó készítése, amelyhez a helyszínen a kreatív sarokban képkeretet készíthetnek.</p> <p>Családi hagyományörző nap</p> <p>A családi napok programjai:</p> <p>Gasztronómiai bemutató, főzőverseny Tehetségkutatás (vers, ének, tánc, rajz)</p>	<p>A célok illeszkedése a célcsoporthoz</p> <p>Az alternatív szabadidős programok megvalósításának célja a szabadidő hasznos eltöltése, a generációk közötti pozitív mintaadás és értékátadás lehetősége, hagyományörzés és értékszemlélet formálása közös kulturális és sport tevékenységek által. További cél a gyerekek és szüleik közös elfoglaltságából fakadó pozitív életérzésének erősítése, a deveceeri hátrányos helyzetű roma családok bevonása a közösségi életbe, a közösség építésébe, a generációk közötti együttműködésbe, kulturális hagyományok átadásába, értékrendszerük megismerésébe, átadásába. A program célja még az együttlét örömeinek kifejezésre juttatása, a szabadidő együtt eltöltésével erősödik a közösség, mint egység összetartozása, megszilárdítása. A roma családoknak színvonalas,</p>	<p>alkalmanként 4 órában a helyszínen, és plusz két órában a szervezést (kreatív foglalkozások, sportprogramok, főzőverseny, tehetségkutató levezénylése, az alkotások digitalizálása, családi fotók készítése)</p> <p>A roma önkormányzat elnöke, mint szociális segítő is részt vesz a lebonyolításban, önkéntes munkában.</p> <p>Szervezeti és tárgyi feltételek:</p> <p>A roma ételekből álló főzőversenyhez élelmiszer, alapanyagok és eszközök (bogrács, állvány, tányérok, evőeszközök, stb.)</p> <p>Élelmiszer biztosítása a családok számára a sportnapok alkalmával.</p> <p>Fénykép digitalizálása és előhívása a</p>	<p>program megvalósítása, programonként legalább 20 fő bevonása.</p> <p>2022. 1 sportnap 2023. 1 családi nap 2024. 1 sportnap</p> <p>A roma sportnapok és családi nap alkalmanként 4 órában valósulnak meg.</p>	<p>munkatársai, illetve a Máltai Középiskola kollégái segítenek a gyermekek, fiatalok, szülők és nagyszülők toborzásában. Ugyanebben, illetve a zsűrizésben is segít a deveceeri Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, aki a kapcsolatot alkotja a romák és a szakembereink, programjaink között. A kapcsolattartás történhet elektronikus úton, telefonon, személyesen.</p>	<p>szakember eink végzik munkaidejükben, ezért a roma napok megvalósításához az élelmiszer beszerzéséhez plusz forrás bevonására van szükség. A többi szükséges eszköz a pályázat keretein belül beszerzésre került.</p>
---	---	--	---	--	--

	<p>érdekes, tanulságos közös programokat biztosítunk, amelyekkel alapértékeket is közvetíteni tudunk, illetve a szabadidő hasznos eltöltésére is ösztönözhetjük őket.</p> <p>A programok alkalmával maguk által sem ismert képességeket mutathatnak meg egymásnak, a felgyülemlett feszültséget le tudják vezetni. Az új élmények által a hétköznapi nyomása csökken, a romák csapatként tudnak együttműködni.</p>	<p>helyszínen, ehhez eszközök.</p> <p>(fényképezőgép, laptop, fénykép nyomtató, megfelelő papír)</p> <p>A sportoláshoz játékok, labdák, csocsó és pingpong asztal.</p> <p>Irodaszer és kézműves eszközök az alkotásokhoz.</p>			
--	--	---	--	--	--

3. Az önismeret és a személyiség fejlesztését segítő alternatív technikák alkalmazását lehetővé tevő programok megvalósítása a függőnek nem minősülő, de problémás kábítószer-használat jeleit mutató személyek számára

A célokhoz rendelt eszközök, a megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a kapcsolattartás módja	Forrás
---	---	--	---------------------------------------	---	---------------

<p>Veszprémben, az egyesületünk által fenntartott Szenvédélybetegek Nappali Ellátó Intézményében szervezünk motivációs napokat, minden nap más-más foglalkozással alkalmanként 2 órában.</p> <p>Álláskeresési tanácsadás Az álláskeresésben eredményesen hasznosítható legfontosabb álláskeresési technikák elsajátítása – telefonálás munkaadónak, felkészülés a személyes találkozókra, a meg nem hirdetett állások felkutatása. Az egyéni információs csatornák használata, kapcsolatok építése. A foglalkoztatást támogató eszközök, lehetőségek megismerése. Felkészülés az állásinterjúra. Viselkedés egy konkrétan várható interjú alatt. Az önéletrajz és a kísérő levél megírása, javítása a pályázatokhoz, célszerűen többféle variáció előállításával.</p> <p>Filmklub Olyan filmek levetítésére kerül sor, amely érzelmileg megérinti a résztvevőket. A filmeket ez alapján célirányosan választjuk. A filmek megtekintése után a szakember irányításával átbeszéljük, kifejezzük a film</p>	<p>A célcsoport A célcsoport a Szenvédélybetegek Nappali Ellátó Intézményében megjelenő ellátottak és az addiktológiai gondozás során a járóbeteg ellátásban megjelenő fiatalok és elterelésben résztvevők, akik függőnek nem minősülnek, de problémás kábítószerhasználat jeleit mutatják, eltérő a motivációjuk, eltérő a szociális helyzetük, családi- és társadalmi kapcsolatuk.</p> <p>A célok A program célja az életmód és az életvitel megváltoztatásának ösztönzése, az önismeret és a személyiség fejlesztése, a problémás szerhasználatnak, valamint járulékos ártalmainak csökkentése, a változás elindítása és segítése. A célok illeszkedése a célcsoportéhoz a szolgáltatás egyéni szükségletekre alapozásában mutatkozik meg, amely során alapvető</p>	<p>Humán erőforrások: Alkalmanként 2 fő szociális szakember a foglalkozások megtartásához.</p> <p>Szervezeti és tárgyi feltételek: Főzőkurzushoz alapanyagok, edények, eszközök, tányérok, egyéb kellékek a szervírozáshoz, bútorok, telefon, filmek, DVD-lejátszó, amelyek a pályázatból beszerzésre kerültek.</p>	<p>2022. I. félév: 3 motivációs nap megtartása a 3 témakörben alkalmanként 2 órában.</p> <p>2022. II. félév: 3 motivációs nap megtartása a 3 témakörben alkalmanként 2 órában.</p> <p>2023. I. félév: 3 motivációs nap megtartása a 3 témakörben alkalmanként 2 órában.</p> <p>2023. II. félév: 3 motivációs nap megtartása a 3 témakörben alkalmanként 2 órában.</p> <p>2024. I. félév: 3 motivációs nap megtartása a 3 témakörben alkalmanként 2 órában.</p> <p>2024. II. félév: 3 motivációs nap</p>	<p>Egyesületünk saját szakembereivel valósítja meg a programot.</p>	<p>A motivációs napokat egyesületünk saját szakemberei szervezik és valósítják meg munkaidőben, így plusz forrás bevonását nem igényli a program.</p>
---	--	---	---	---	---

<p>által előtérbe kerülő érzelmeiket, gondolataikat.</p> <p>Főzőkurzus Konyhai alapismeretek Konyhai alapsműveletek és terítés, szervírozás Ételkészítés A kreativitás és a konyha</p>	<p>szakmai kritérium, hogy a résztvevőket a szakember a saját sorsa feletti felelősségtudatának a kiépítésében támogassa. Cél az ismeretek átadása, az önértékelés erősítése, az erőforrások feltárása.</p> <p>A program hosszú távú célja a résztvevők problémamegoldó képességeinek, önismeretük és a társas kultúrájuk fejlődése. Cél, hogy a résztvevők a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán keresztül fejlődjenek, a megalapozott önismeret hozzájáruljon a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.</p>		<p>megtartása a 3 témakörben alkalmanként 2 órában.</p>		
--	--	--	---	--	--

4. Az iskolai szintérhez köthető speciális megelőző modellprogramok, csoportfoglalkozások, melyek figyelembe veszik a célcsoport igényeit, és lehetőséget teremtenek a szenvedélybetegség kialakulásának megelőzésére					
A célokhoz rendelt eszközök, a megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a kapcsolattartás módja	Forrás
<p>Ennek a programelemnek a keretében valósítjuk meg a „Szertelenül, vidáman” komplex drogrevenüciós iskolai egészségfejlesztési programot középiskolák számára.</p> <p>A „Szertelenül, vidáman” programunk rendelkezik a Nemzeti Népegészségügyi Központ által kiadott szakmai ajánlással.</p> <p>A program 15 alkalomból áll. Mindegyik alkalom 45 perces.</p> <p>A szakemberek a foglalkozásokat pedagógusok jelenléte nélkül interaktívan, lehetőség szerint körben ülve, a probléma alapú tanulás módszerére alapozva vezetik az alábbiak alapján. A foglalkozások sorrendje felcserélhető.</p>	<p>A célcsoport A prevenciós foglalkozások fő célcsoportja a középiskolák 9-10. osztályai.</p> <p>A célok Az iskolák az egészségfejlesztés és a célzott megelőzés kiemelt szinterei. Ezért a prevenciós program célja, hogy a program által a célcsoport körében vonzóvá tegyük az egészséges életmódot, az egészséges életvezetésre való attitűdöt, a szermentes életet. Megelőzzük a droghasználatot, csökkentjük a visszatérő és rendszeres droghasználatot, a</p>	<p>Humán erőforrások</p> <p>A prevenciós programban a Veszprémi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési előadói, vagy iskolarendőrei, a Veszprém Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya egészségfejlesztő munkatársai, illetve saját szociális szakembereink vesznek részt.</p> <p>A négy kérdőíves felmérést saját szociális szakembereink végzik.</p>	<p>A középiskolai prevenciós programban az alábbiak szerint vesznek részt iskolák: 2021/2022. II. tanév: 1 középiskola 2022/2023. tanév: 2 középiskola 2023/2024. tanév: 2 középiskola 2024/2025. I. tanév: 1 középiskola</p> <p>A prevenciós foglalkozások tanévenként 2 veszprémi és igény esetén Veszprém megyei középiskolában, iskolánként 2-2 osztályban valósul meg.</p>	<p>A prevenciós programhoz a Veszprém Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály biztosít egészségfejlesztő kollégákat.</p> <p>A Veszprémi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési előadók és iskolarendőrök biztosítását vállalja a program megtartásához.</p> <p>Egyesületünk saját szakembereit biztosítja a</p>	<p>A prevenciós program szervezését és lebonyolítását, illetve az ahhoz kapcsolódó kérdőíves felmérés elvégzését, feldolgozását egyesületünk saját szakemberei látják el munkaidőben, így</p>

	A foglalkozást vezető	Általános iskolások részére	Középsiskolások részére					
1. alk.	Egyesületünk munkatársai	Bemutakozás másként		<p>droghasználat kezdetét minél későbbi életkorra toljuk ki. Cél a szociális készségek fejlesztése, az ismeretek rendszerezése, a kommunikáció fejlesztése, a stressz kezelésének megtanítása, hogy bizalmi kapcsolat jöjjön létre a diákok és a csoportvezetők között. Fontos, hogy a csoportban való aktív részvétel hatására lehetőségük legyen a feladatok, játékok közben létrejövő érzéseik kifejezésére és megélésére, a diákok váljanak nyitottabbá az új módszerek befogadására, a foglalkozásokon való részvételben örömeiket leljék, a közös munka hatására egy csoporthoz való tartozás érzését felfedezzék magukban, az együttes munka, az összetartozás érzése előkerüljön bennük, és hogy számukra eddig ismeretlen értékeket fedezzenek fel önmagukban és társaikban.</p>	<p>Szervezeti és tárgyi feltételek:</p> <p>A programokhoz irodaszer biztosítása.</p>	<p>Az osztályok az osztálylétszám tekintetében további 2 csoportra oszlanak. Kivéve a rendőrség által tartott foglalkozásokon, mivel a rendőrség részéről az adott iskola iskolarendőre tud részt venni, aki az egész osztálynak egyben tartja a foglalkozást.</p> <p>Fontos lenne a védőnők, az iskolai szociális munkások és új szereplők képzése, amennyiben lesz pályázati lehetőség.</p>	<p>középsiskolai prevenciós programhoz.</p> <p>Egyesületünk összefogja, koordinálja a fenti prevenciós csapatot.</p> <p>A program lehetőségét minden félévben meghirdetjük, emailben, és jelentkezési határidőt adunk meg.</p> <p>A beosztásokat az iskolai kapcsolattartókkal közösen készítjük el az alapján, hogy az iskola mely időpontokban tudja fogadni kollégáinkat.</p> <p>Az osztályokat a kapcsolattartók, osztályfőnökök, ifjúságvédelmi felelősök javaslatára választjuk ki.</p>	<p>plusz forrás bevonását nem igényli a program.</p>
2. alk.	Veszprémi Rendőrkapitányság munkatársai közül 1 fő vezeti a foglalkozást.	Jogi ismeretek						
3. alk.	Egyesületünk munkatársai	Ismeretátadás						
4. alk.								
5. alk.	A Veszprém Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályának egészségfejlesztő munkatársai 3 alkalommal vesznek részt a programban. Mindegyik foglalkozást 1 fő vezeti, és egy adott csoportban mind a 3 foglalkozáson ugyanaz a személy van	Energiaitalok	Energiaitalok, legális szerek					
6. alk.		Dohányzás, alkohol, vízipipa	Reklámok, fogyasztói társadalom					
7. alk.		Viselkedési függőségek	AIDS, egészség témakör					

	jelen a diákokkal.						
8. al k.	Egyesületünk szakemberei 11 alkalommal vesznek részt a programban. Mindegyik foglalkozást 1 fő vezeti, és egy adott csoportban mind a 11 foglalkozáson ugyanaz a személy van jelen a diákokkal.	Szociális készségek fejlesztése: Személyiség és szerhasználat, nemet mondás	A prevenciós program hosszú távú célja, hogy növekedjen a városban az olyan programokra és kezdeményezésekre való igény, amelyek bátorítják és megerősítik a kábítószereket nem fogyasztó fiatalokat, illetve népszerűsítik a szermentes életformát. Általa az iskolai egészségfejlesztés és a drogprevenció hatóköre kiszélesedik.				A kapcsolatot telefonon felvesszük a jelentkező iskolákkal. A kapcsolattartás elektronikus, telefonos és személyes úton történik.
9. al k.		Szociális készségek fejlesztése: Stresszkezelés					
10. al k.		Szociális készségek fejlesztése: Konfliktuskezelés					
11. al k.		Szociális készségek fejlesztése: Értékrend, család					
12. al k.		Szociális készségek fejlesztése: Tolerancia, empátia, szolidaritás					
13. al k.		Szociális készségek fejlesztése, együttműködés					
14. al k.		Szociális készségek fejlesztése: Relaxáció, csapatjáték					
15. al k.		Zárás					

<p>A diákokat a középiskolákban mindkét tanévben a program elején és végén egy kérdőíves felmérésben részesítjük, hogy felmérjük a tudás és az attitűd változását, valamint a droghasználati és szabadidő eltöltési szokásokat. Mindkét tanévben mindegyik középiskolással a program elején és végén töltenek ki kérdőívet.</p>					
5. Infrastruktúra és infokommunikációs fejlesztés					
A célokhoz rendelt eszközök, a megvalósuló szakmai tevékenységek pontos bemutatása	A célcsoport és a célok bemutatása	A megvalósításhoz szükséges szervezeti feltételek és humán erőforrások bemutatása	A program ütemezése, határidők	Az együttműködő partnerek szerepe, vállalt részfeladatai, felelősök, a kapcsolattartás módja	Forrás
<p>Pszichológus válaszol-online felületen (e-mail)</p> <p>Az érdeklődő fiatalok számára egy olyan felületet biztosítunk, ahol bátran és névtelenül feltehetik kérdéseiket, és úgy vélik, hogy egy e-mail terjedelmű válasz iránymutatást tud nyújtani számukra az aktuális problémájukat illetően. Egy e-mail cím létrehozása a segítségkérő levelek számára, és</p>	<p>A célcsoport A segítséget kérő érintettek.</p> <p>A lakosság, a nagy nyilvánosság.</p> <p>A célok Az információáramlás és a kezelésbe kerülés segítése az érintettek és hozzátartozóik számára egyaránt.</p>	<p>Humán erőforrások: 1 fő pszichológus, aki válaszol a beérkező megkereső e-mailekre és online elérhetőséget biztosít.</p> <p>Szervezeti és tárgyi feltételek:</p> <p>A pszichológus munkájához egy laptop,</p>	<p>Heti 4 napon válaszol a beérkező megkereső e-mailekre és online elérhetőséget biztosít 1 fő pszichológus.</p>	<p>Egyesületünk saját szakembereivel valósítja meg a programot.</p>	<p>Egyesületünk saját szakemberével valósítja meg a programot saját munkaidejében, ezért további</p>

<p>reklámozása a Facebook-on, a honlapon, és a helyi médiákban. 1 fő pszichológus az egész projekt alatt naponta válaszol a beérkező megkereső e-mailekre és online elérhetőséget biztosít.</p> <p>Az összes program reklámozása a Facebook oldalon.</p>	<p>Hosszú távú cél az Internet nyújtotta lehetőségek megelőzési, tanácsadási és terápiás célú felhasználása.</p>	<p>amely a pályázati támogatásból beszerzésre került.</p> <p>Internetköltség és Internetkapcsolat.</p>			<p>forrás bevonására nincs szükség.</p>
--	--	--	--	--	---

Készült: 2021. november

Készítette: Kiss Teodóra

Források, hivatkozások, tanulmányozott anyagok:

1. A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, Elérhető: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200020.EMM> (Letöltve: 2021. 10. 14. 10: 34)
2. Allport, W. Gordon: A személyiség alakulása, 3. változatlan kiadás, Kairosz, 1997.
3. Bajzáth Sándor -Tóth Eszter (2011): Kábítószerfogyasztás a szocialista időszakban, Elérhető: <http://eletmod.transindex.ro/?cikk=14983> (Letöltve: 2021. 10. 06. 11: 07)
4. Clear célok, Elérhető: <https://www.ask-flip.com/method/278> (Letöltve: 2021. 11. 01. 16: 19)
5. Családoknak szóló prevenciós programok, Nemzeti Drog Fókuszpont, Elérhető: <https://drogfokuszpont.hu/bevalt-gyakorlatok-portalja/prevencio/csalad/> (Letöltve: 2021. 11. 09. 11: 57)
6. Demetrovics Zsolt: A család és a drog mátrixa, In: Ne veszítsd el a fejed! Mit tehetünk a drogfüggőség és az alkoholizmus megelőzése és gyógyítása érdekében? Műszaki könyvkiadó 1998.
7. Dr. Buda Béla: A legális és illegális szerhasználat integrált szemléletű kezelésének aktualitása és indokai, In: Addiktológia, 2005. IV. évfolyam, 1. szám

8. Dr. Buda Béla: Fejezetek az orvosi szociológia és társaslélektan tárgyköréből (Tanulmánykötet) Budapest, 1994a.
9. Dr. Buda Béla: Mentálhigiéné- Tanulmánygyűjtemény, Animula, Budapest, 1994b.
10. Dr. Buda Béla: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei, Budapest, Animula, 1994c.
11. Dr. Gerevich József: A serdülőkori drogfogyasztás és háttértényezői, In: Kapócs Imre, Maár Márton. Szabadka Péter (szerk.) (2004) Ifjúkor 3. Budapest, 2004
12. Dr. Hárdi István: A lélek egészség védelme-A lelki egészségvédelem jelene és távlatai, Springer Hungarica, 1992.
13. Dr. Pikó Bettina: A mentálhigiénés szemlélet jelentősége az ifjúkori krízisek megelőzésében, In: Kapócs Imre, Maár Márton. Szabadka Péter (szerk.): Ifjú-kor 3. Budapest, 2004.
14. Dr. Rác József és munkatársai: A drogkérdésről-őszintén (Írták: Hoyer Mária, Komáromi Éva, Dr. Rác József, Dr. Sasvári Andrea) Képzett Beteg könyvek sorozat, B+V Lap-és Könyvkiadó Kft. 2000.
15. Dr. Rác József (2001): Iskolai drogprevenációs programok eredményessége, Elérhető: https://www.academia.edu/1461487/Drogprevenaci%C3%B3s_programok_%C3%A9rt%C3%A9kel%C3%A9se (Letöltve: 2021. 10. 06. 11: 23)

16. Dr. Simek Zsófia és Fekete János: Az alkoholológia megújításáért II. Bajmegelőzésrendszereszmélettel, Országos Alkohológiai Intézet, Budapest, 1994
17. Dr. Skrabski Árpád: A társadalmi tőke, Ifjú-kór 3. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, a drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkről, Szerkesztők: Kapócs Imre, Maár Márton, Szabadka Péter, Okker, Budapest, 2004.
18. Felhívás-A lakosság egészségkultúrájának fejlesztésére, hatékony, a célcsoportokhoz igazított egészségkommunikációval az egészségtudatosság növelésére, szemléletformáló és prevenciós programok megvalósítására, A Felhívás címe: Célzott prevenciós programok a szenvedélybetegségek megelőzése érdekében, A Felhívás kódszáma: EFOP-1.8.7-16, Elérhető: <https://www.palyazat.gov.hu/efop-187-16-clzott-prevencis-programok-a-szenvedlybetegsg-megelzse-rdekben-1#> (Letöltve: 2021. 10. 04. 20: 10)
19. Füredi János, Németh Attila, Tariska Péter (szerk.) (2009): A Pszichiátria Magyar Kézikönyve, BNO-10 DSM-IV
20. Orbán Tímea Zsuzsanna (2019): A középiskolai drogprevenció megítélése a célcsoport perspektívájából, szakdolgozat, Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Budapest
21. Hogyan legyen hatékonyabb a munkában? – második rész, Elérhető: <https://olm.hu/hatekonyabb-munka-2/> (Letöltve: 2021. 10. 14. 14: 13)
22. Kiri Edit: A pszichológiai segítségnyújtás lehetőségei a droghasználat megelőzésében, intézményes nevelés keretében, In: Kapócs Imre, Maár Márton, Szabadka Péter (szerk.): Ifjúkór 3. Budapest, 2004.

23. Kiss Teodóra (2012): A művészet tükrében, Művészetterápiás elemeket tartalmazó csoportfoglalkozás rehabilitációban részt vevő szenvedélybetegekkel, szakdolgozat, Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológiai Intézet Mentálhigiénés Szakember Szakirányú Továbbképzési Szak, Budapest
24. Kocsis Piroska (2010): A rendszerváltozás hatása a kábítószerfogyasztásra, Archivnet, XX. századi történeti források, 10. évfolyam, 6. szám, Elérhető: http://www.archivnet.hu/hetkoznapok/a_rendszervaltozas_hatasa_a_kabitoszerfogyasztasra.html (Letöltve: 2021. 10. 06. 11: 20)
25. Lénárd Júlia és egy szülő: Szülők egymás közt, Gondolatok a szülői, hozzátartozói csoport szerepéről-egy szociális munkás és egy szülő nézőpontjából, In: Kapócs Imre, Maár Márton. Szabadka Péter (szerk.): Ifjú-kor 3. Budapest, 2004.
26. Nemzeti Drog Fókuszpont: 2018-as Éves Jelentés a magyarországi kábítószer-helyzetről az EMCDDA számára, Elérhető: drogfokuszpont.hu/wp-content/uploads/EMCDDA_jelentes_2018_HU.pdf (Letöltve: 2021. 10. 07. 10: 07)
27. Nemzeti Népegészségügyi Központ, Elérhető: <https://www.nnk.gov.hu/index.php/nepegeszsegugyi-strategiai-egeszsegfejlesztési-es-egeszsegmonitorozasi-foosztaly/iskolai-egeszsegfejlesztési-program-iep> (Letöltve: 2021. 10. 14. 10: 37)
28. Orbán Tímea: A középiskolai drogprevenció megítélése a célcsoport perspektívájából, szakdolgozat, Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest, 2019.

29. Országos Egészségfejlesztési Intézet: Mentális egészségfejlesztési stratégia– pozitív egészségfejlesztés és primer prevenció, 2007., Elérhető: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fmek.oszk.hu%2F08100%2F08128%2F08128.pdf&cflen=7140146&chunk=true> (Letöltve: 2021. 11. 03. 11: 08)
30. Paksi Borbála, Demetrovics Zsolt, Nyírády Adrienn, Nadas Eszter, Buda Béla, Felvinczi Katalin (2006): A magyarországi iskolai drogprevenció programok, jellemzői Addiktológia, 2006. V. évfolyam, 1.-2. szám, Elérhető: http://demetrovics.hu/dokumentumok/Paksi_etal_2006_AH_prevencio.pdf (Letöltve: 2021. 10. 07. 14: 25)
31. Pure célok, Elérhető: <https://sketchbookstrategy.com/blog/2019/6/12/pure-goals> (Letöltve: 2021. 11. 01. 16: 31)
32. SWOT elemzés. Mi a SWOT analízis, és hogy hogyan alkalmazd azt megfelelően egy projekt esetében? Elérhető: <https://gantt.hu/swot-elemzes/> (Letöltve: 2021. 10. 15. 17: 59)
33. Topolánszky Ákos (2009): Szenvedélybetegség, mint feladat (A Magyarországi Református Egyház Dizseri Tamás szeretetszolgálati-díj átadásakor elhangzott előadás), Elérhető: http://www.ncsszi.hu/download.php?file_id=1060 (Letöltve: 2021. 11. 01. 12: 05)
34. Turi Laura Tamara, Dr. Resperger István, Dr. Túri Viktória (2012): Stratégiaalkotás, stratégiai módszerek, Tréning háttéranyag, Elérhető: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fnkerepo.uni-nke.hu%2Fxmlui%2Fbitstream%2Fhandle%2F123456789%2F100175%2F438.pdf%3Fsequence%3D2&cflen=2717856> (Letöltve: 2021. 11. 01. 12: 05)

- 35.** Új Magyarország Fejlesztési Terv: Stratégiaalakítás, szervezet átalakítás és változáskezelés, Algyő Nagyközség Önkormányzata, Pályázat címe: „Átfogó szervezetfejlesztés Algyő Nagyközség Polgármesteri Hivatalánál” –tanulmány, Budapest, 2009. Elérhető: <https://docplayer.hu/274834-Strategiaalakitas-szervezet-atalakitas-es-valtozaskezeles.html> Letöltve: 2021. 11. 10.)
- 36.** Varga Daniella: Smart célok: A hatásos célkitűzés módszere, Elérhető: <https://daniellavarga.hu/smart-celok/> (Letöltve: 2021. 10. 05. 21: 50)
- 37.** Veszprém Kábítószerügyi Stratégiája, 2022-2025, Készítette: Veszprém MJV Önkormányzatának Kábítószerügyi Egyeztető Fóruma 2021, Elérhető: <https://sites.google.com/view/kef-strategia/f%C5%91oldal?authuser=0> (Letöltve: 2021. 11. 01. 13: 00)